

V. KONIUNKTURA W BUDOWNICTWIE

1. Omówienie wyników

1. W drugim kwartale 2019 roku wskaźnik koniunktury w budownictwie (IRGCON) przyjął wartość 22,4 pkt, mniejszą o 6,2 pkt niż w tym samym okresie 2018 r. Większy roczny spadek wartości wskaźnika odnotowano jedynie w 2009 r. (o 28,7 pkt) i w 2012 r. (o 22,2 pkt), tj. w okresach światowego kryzysu finansowego i gospodarczego 2007+ oraz kryzysu zadłużeniowego w strefie euro. Sezonowym efektem ożywionej aktywności budownictwa w drugim kwartale br. jest wzrost wartości IRGCON w porównaniu z pierwszym kwartałem o 25,6 pkt. W ostatnim dziesięcioleciu jednak mniejszy przyrost kwartalny wiosną zanotowano tylko w 2009 r. (-10,8 pkt) oraz w 2012 r. (24,9 pkt). Tendencja spadkowa wskaźnika koniunktury w szybkim tempie pogłębia się już od ponad roku.

Wartości wskaźnika koniunktury dla sektorów prywatnego i publicznego są równe, odpowiednio: 19,9 oraz 32,5 pkt. W porównaniu z II kwartałem 2018 w sektorze publicznym nastąpił spadek o 7,8 pkt, a w prywatnym o 6,4 pkt.

Najniższe wartości wskaźnika, poniżej 6,0 pkt, odnotowano dla zakładów komunalnych (1,9 pkt) oraz mikroprzedsiębiorstw (5,4 pkt), a najwyższe, powyżej 40,0 pkt, dla przedsiębiorstw państwowych (42,4 pkt), w szczególności zatrudniających powyżej 100 osób (40,7 pkt). Szczególnie duży spadek wartości wskaźnika koniunktury względem analogicznego kwartału 2018 r. zanotowano dla zakładów komunalnych (o 32,5 pkt) oraz przedsiębiorstw budowlanych, zatrudniających do 100 osób (o 27,6 pkt).

Podobnie jak w poprzednich okresach wyraźne zróżnicowanie koniunktury obserwuje się w układzie regionalnym. Obecnie najwyższe wartości wskaźnika odnotowano dla makroregionów północnego (35,4 pkt) oraz wschodniego (28,1 pkt), a najniższy dla województwa mazowieckiego (9,1 pkt). Znaczny spadek wartości wskaźnika w porównaniu z II kwartałem 2018 r. obserwujemy dla makroregionu południowego (o 12 punktów) i wschodniego (o 10 punktów).

2. Od początku 2018 r. obserwujemy spadkową tendencję w produkcji budowlano-montażowej. Obecna wartość salda wynosi 26,9 pkt i jest o 6,2 pkt niższa niż w II kwartale ub.r. Podobnie sytuacja wygląda w sektorach prywatnym i publicznym – roczne spadki wartości salda są, odpowiednio, równe: 5,2 i 14,5 pkt. Dla wszystkich analizowanych grup zakładów wartości salda są dodatnie. Najwyższe zanotowano dla zakładów zatrudniających powyżej 100 osób (35,3 pkt) oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (31,8 pkt); najniższe dla zakładów zatrudniających do 10 osób (1,9 pkt). W porównaniu z II kwartałem 2018 r. znaczny spadek wartości salda odnotowano dla zakładów zajmujących się wznoszeniem budynków (o 29,6 pkt) oraz krajowych zakładów osób fizycznych (o 20 punktów). Prognozy zmian wielkości produkcji na III kwartał 2019 r. są optymistyczne – przewidywany jest jej wzrost, a wartość salda prognostycznego wynosi 38 pkt.

3. W porównaniu z poprzednim kwartałem w portfelach zakładów budowlanych jest zdecydowanie więcej zamówień (wartość salda wynosi 25,5 pkt i jest wyższa niż w I kwartale br. o 42,3 pkt). Wynika to z sezonowego wzrostu aktywności branży budowlanej (średniookresowa tendencja zmian wielkości zamówień jest bowiem spadkowa). W przypadku zamówień eksportowych zanotowano spadek wartości salda o 6,2 pkt. W porównaniu natomiast do II kwartału 2018 r. nastąpił spadek wartości salda ogółem o 9,3 pkt i wzrost zamówień eksportowych (o 8,3 pkt, głównie za sprawą wzrostu zamówień w zakładach publicznych, aż o 51,4 pkt). Wśród analizowanych grup zakładów budowlanych najniższy poziom zamówień ogółem (wartość salda równa 8,9 pkt) występuje w grupie prywatnych zakładów zatrudniających do 10 osób. Przewidywany jest dalszy wzrost wielkości zamówień, ogółem i eksportowych, w kolejnym kwartale.

4. Obserwujemy kontynuację zapoczątkowanej pod koniec ubiegłego roku spadkowej tendencji zmian poziomu cen usług budowlanych. W porównaniu do kwartału sprzed roku wartość salda dla

sektora publicznego jest niższa o 9,9 pkt. Znaczące podwyżki cen dotyczą, podobnie jak w poprzednim kwartale, tylko zakładów wykonujących prace związane ze wznoszeniem budynków (obecna wartość salda wynosi 47,7 pkt) oraz zakładów zatrudniających powyżej 100 pracowników (44,8 pkt). Ceny usług budowlanych, w ocenie ankietowanych, powinny w przyszłym kwartale pozostać na poziomie zbliżonym do obecnego.

5. Poprawiła się sytuacja finansowa zakładów budowlanych. Wartość salda w ciągu kwartału wzrosła o 8,9 pkt. Podobnie jak w poprzednim kwartale najslabiej oceniają swą sytuację finansową zakłady budujące obiekty inżynierii lądowej i wodnej (-22,1 pkt) oraz prywatne zakłady zatrudniające do 10 osób (-7,1 pkt). Pozytywnie sytuację finansową oceniają przedsiębiorstwa wykonujące prace specjalistyczne (14,4 pkt) oraz zatrudniające powyżej 100 osób (10,9 pkt). Firmy spodziewają się poprawy swej sytuacji finansowej w nadchodzącym kwartale.

6. Od blisko roku tendencja zmian wielkości zatrudnienia w sektorze budowlanym ma charakter spadkowy. Obecna wartość salda wynosi 13,6 pkt, jest więc podobna jak w II kwartale 2018 r. Dla wszystkich analizowanych grup zakładów wartości salda są nieujemne; najniższa dot. przedsiębiorstw państwowych (0,0 pkt), wyższe zanotowano dla zakładów zatrudniających powyżej 100 osób (35,8 pkt) oraz krajowych osób fizycznych (12,9 pkt).

W ostatnich latach w budownictwie znacznie nasiliły się trudności z zatrudnieniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Obecnie problem ten stał się nieco mniej dotkliwy. Na problemy ze znalezieniem pracowników o wysokich kwalifikacjach uskarża się o 7,2 punktu procentowego mniej zakładów niż przed kwartałem. Nieznaczną poprawę sytuacji obserwujemy również w związku z zatrudnianiem pracowników o niskich kwalifikacjach; liczba zakładów zgłaszających ten problem zmniejszyła się o 8,2 pkt proc.

7. Średniookresowa tendencja zmian nakładów inwestycyjnych w budownictwie jest spadkowa. Wartość salda jest równa 1,0 pkt. Dla sektora prywatnego jest ujemna i wynosi -4,0 pkt, natomiast dla publicznego 21,3 pkt. W porównaniu do II kwartału ubiegłego roku wartość salda w ujęciu ogółem jest wyższa zaledwie o 0,9 pkt, głównie za przyczyną wyraźnego spadku wartości salda sektora publicznego (o 8,0 pkt). Dodatnią wartość salda odnotowano tylko dla zakładów zatrudniających powyżej 100 osób (12,5 pkt) oraz przedsiębiorstw państwowych (5,5 pkt), a najniższe dla zakładów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (-8,9 pkt) oraz, tak jak w poprzednim kwartale, prywatnych mikroprzedsiębiorstw (-12,5 pkt).

8. Utrzymuje się spadkowy trend wykorzystania mocy produkcyjnych. Wartość salda jest niższa o 6,5 w porównaniu do II kwartału 2018 r. Spadek stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych obserwujemy zarówno w sektorze publicznym (wartość salda obniżyła się w ciągu roku 4,5 punktu) jak i prywatnym (spadek o 7,6 pkt). Najwyższą wartość salda, równą 52,8 pkt, zanotowano dla przedsiębiorstw państwowych, a najniższą, 3,7 pkt, dla mikroprzedsiębiorstw. Zakłady budowlane spodziewają się wzrostu stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych w nadchodzącym kwartale.

9. Oceny ogólnej sytuacji gospodarczej w Polsce, formułowane przez zakłady budowlane, od roku wykazują tendencję spadkową. Obecna wartość salda wynosi -2,4 pkt i jest niższa aż o 22,8 pkt niż w II kwartale 2018 r. Dla sektora prywatnego wartość salda jest równa -2,8 pkt, a publicznego -0,8 pkt. Dla przeważającej części badanych grup zakładów wartości salda są znacznie niższe niż przed rokiem. Najgorzej stan polskiej gospodarki oceniają zakłady zajmujące się wznoszeniem budynków (wartość salda równa -16,9 pkt), a najlepiej zakłady państwowe (17 pkt). Ankietowani nieco lepiej oceniają sytuację ogólnogospodarczą w najbliższej przyszłości niż obecnie.

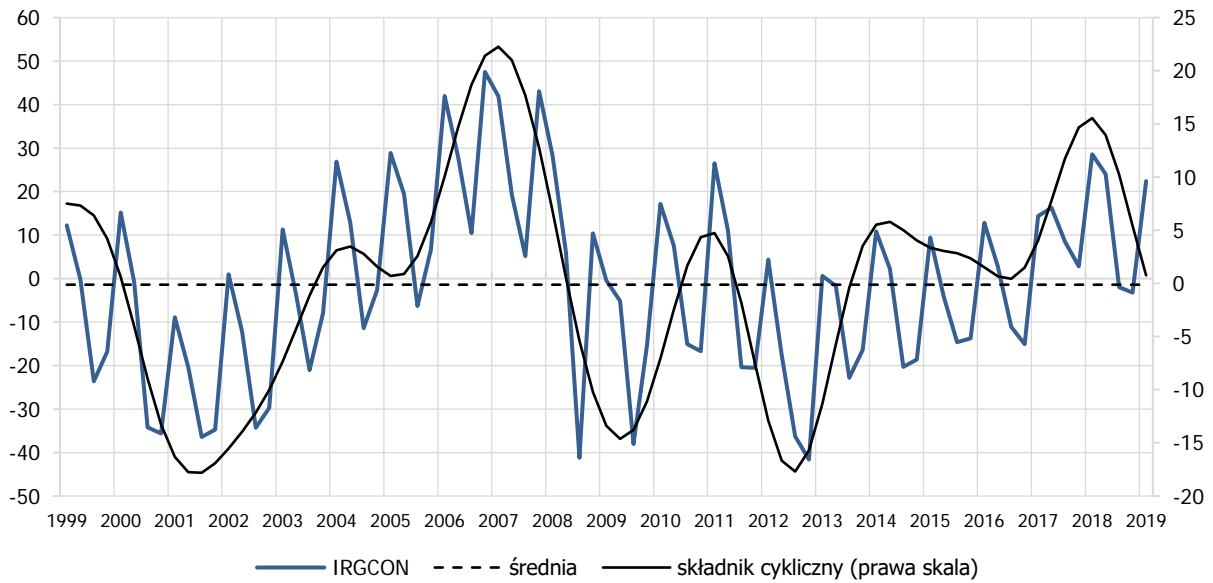
10. Podobnie kształtują się oceny sytuacji budownictwa. Obecna wartość salda wynosi 0,0 pkt i jest mniejsza o 26,6 pkt od wartości sprzed roku. Dla sektora prywatnego wartość salda wynosi -1,3

pkt, a publicznym 5,6 pkt. Najgorzej sytuację w branży oceniają zakłady zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (wartość salda równa -6,6 pkt) oraz zakłady zajmujące się wznoszeniem budynków (-5,4 pkt); najlepiej zakłady zajmujące się robotami specjalistycznymi (8,0 pkt). Prognozy rozwoju sytuacji w budownictwa w nadchodzącym kwartale są podobne do ocen bieżących (wartość salda prognostycznego wynosi -3,7 pkt).

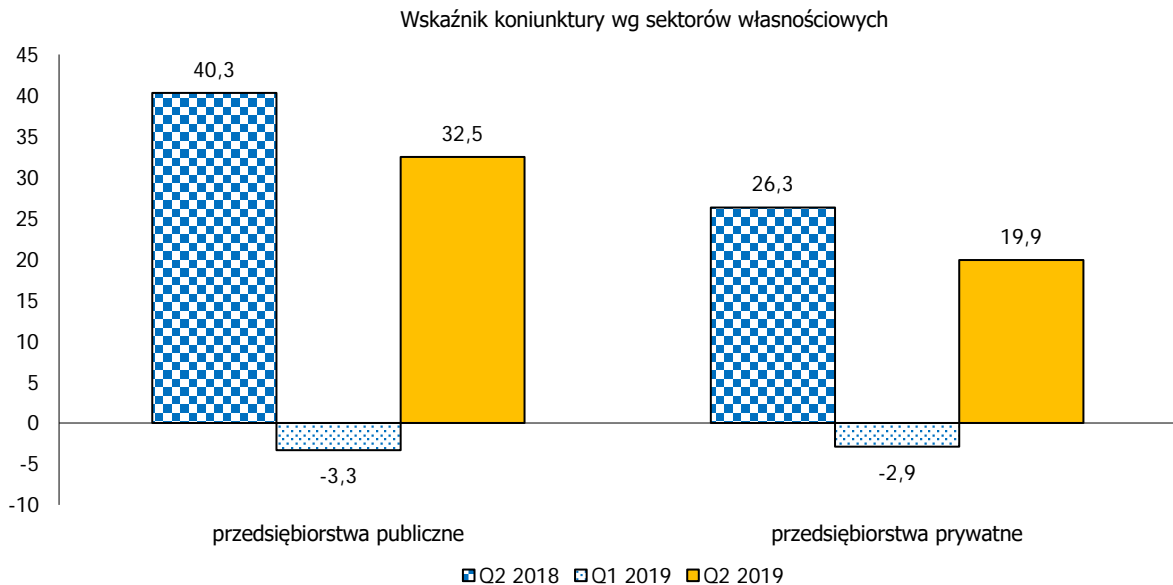
11. Wysokie ceny surowców i materiałów nadal są główną barierą działalności przedsiębiorstw budowlanych; wskazuje ją 43,6% ankietowanych zakładów budowlanych (w poprzednim kwartale 50,0%). Kolejno wymieniane są: nadmierne obciążenia podatkowe (39,7% odpowiedzi, o 6,6 pkt proc. mniej niż w poprzednim kwartale), silna konkurencja wewnątrz gałęzi (37,4%, w poprzednim kwartale 38,3%) oraz niestabilność przepisów prawnych (obecnie 29,6%, w poprzednim kwartale 38,3%). W porównaniu z poprzednim kwartałem na sile zyskał problem zatorów płatniczych (wzrost o 6,2 pkt proc.). Zakłady budowlane oceniają, że w trzecim kwartale roku ww. bariery będą dla nich dolegliwe nie bardziej niż obecnie.

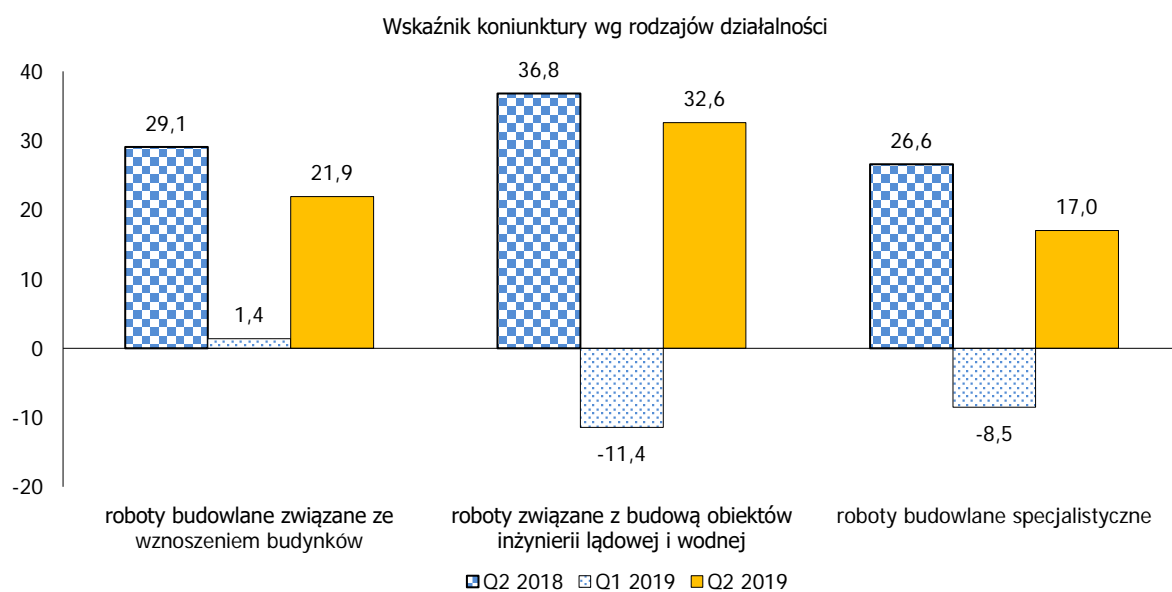
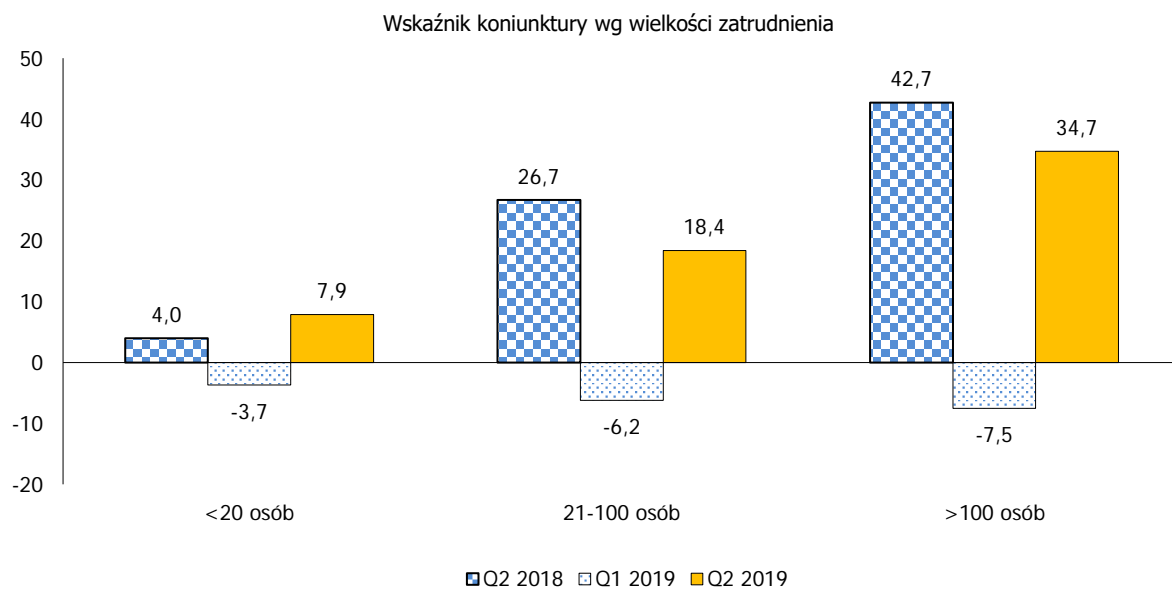
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONIUNKTURY

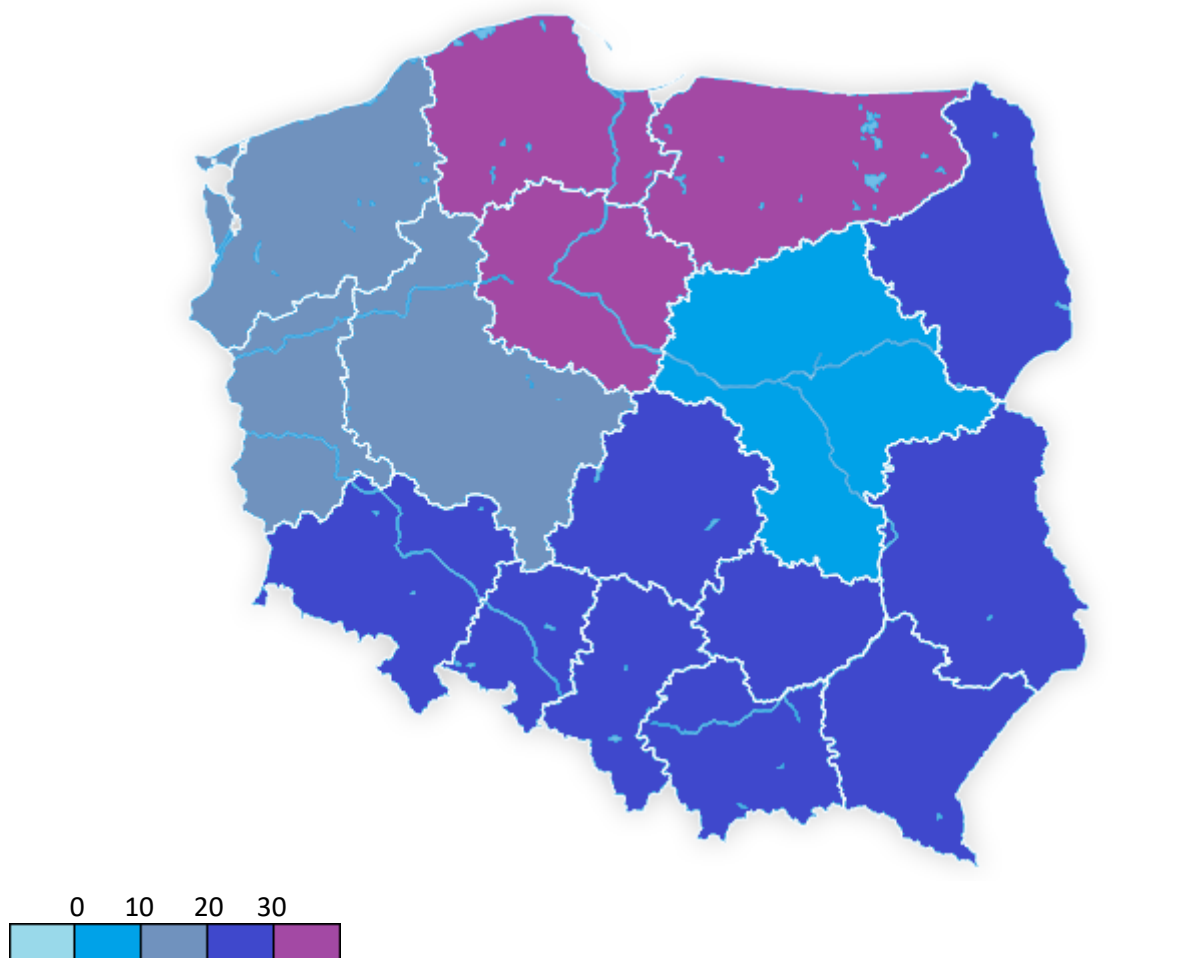

składowe salda	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019
1. zamówienia ogółem – stan	-16,2	34,8	40,2	23,0	-16,8	25,5
2. wielkość zatrudnienia – przewidywania	21,8	22,3	7,7	-26,9	10,4	19,2
wskaźnik koniunktury (IRGCON): (1.+2.)/2	2,8	28,6	24,0	-2,0	-3,2	22,4

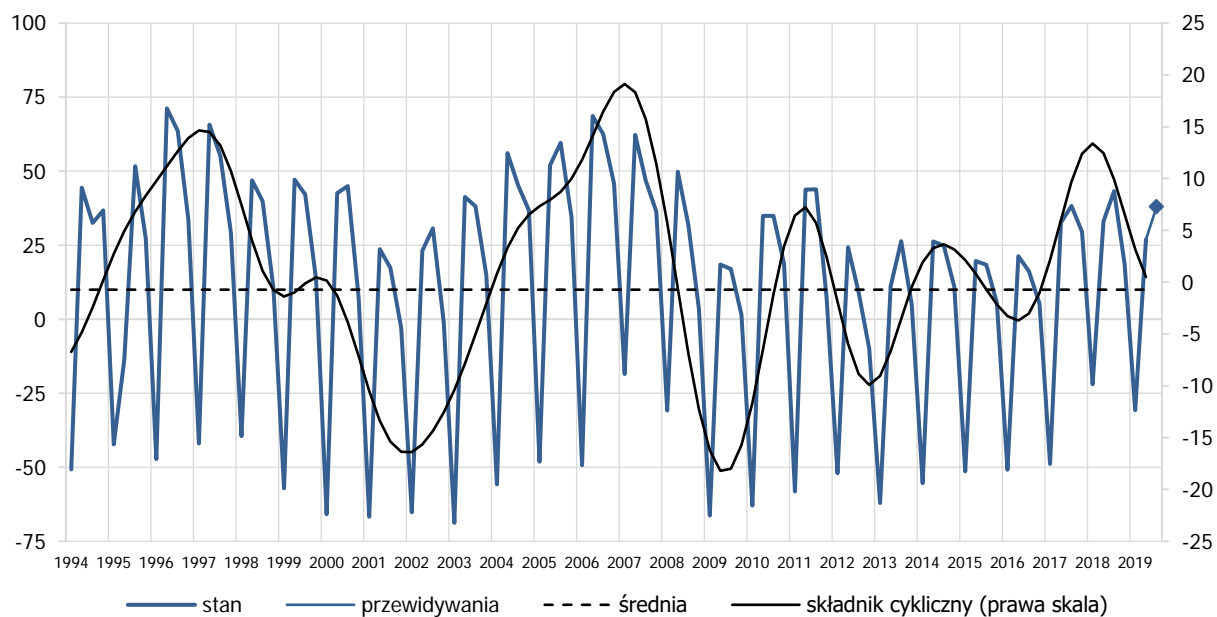

Wskaźnik koniunktury wg makroregionów

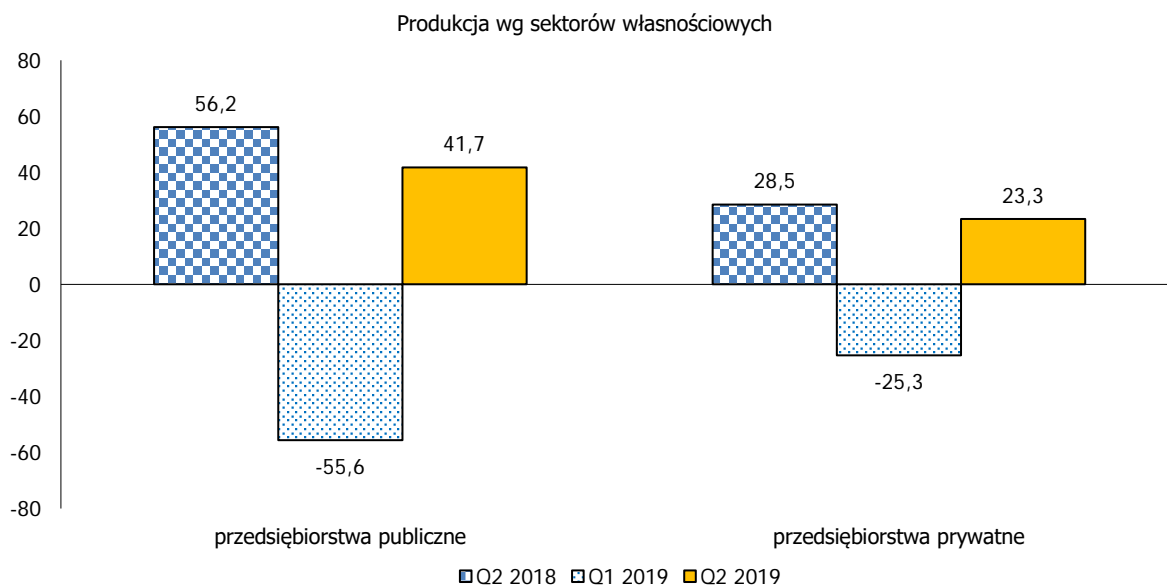

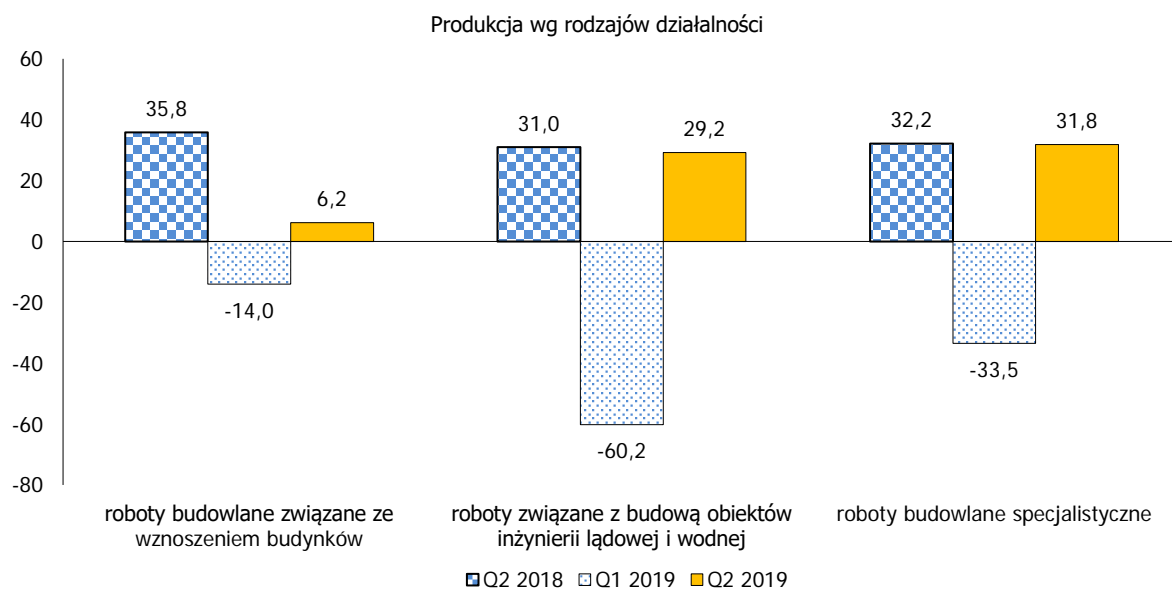
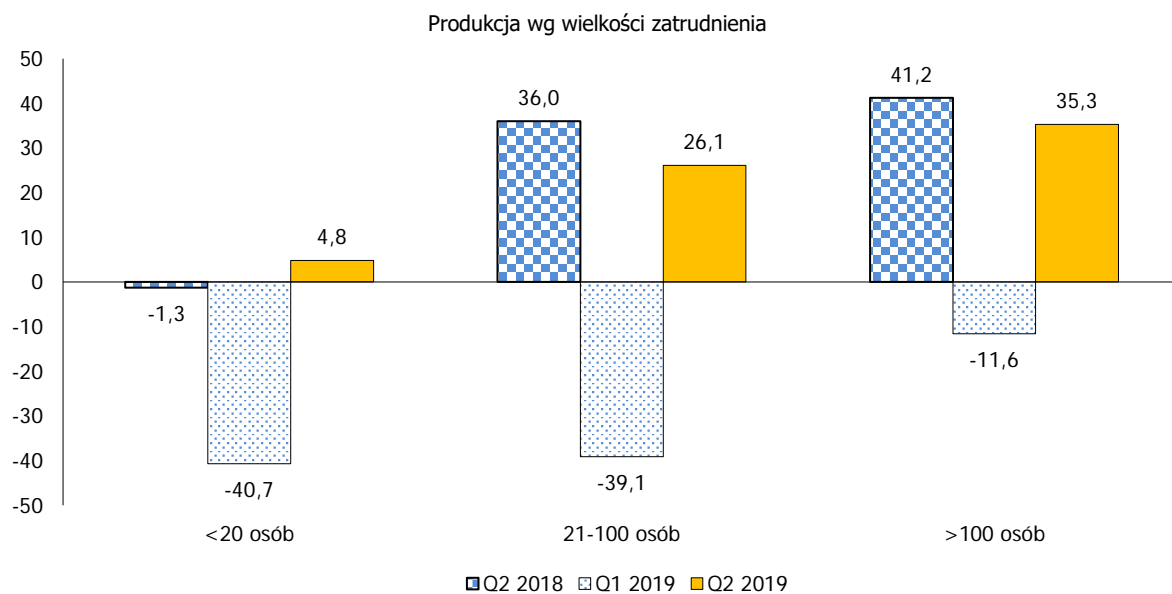
	Q2 2018	Q4 2018	Q1 2019
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	34,9	-6,6	22,9
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	17,1	2,8	15,8
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	-5,0	-7,3	20,3
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	36,0	7,6	35,4
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	23,7	-29,4	22,8
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	38,1	7,4	28,1
Województwo mazowieckie	-	-3,7	9,1

PRODUKCJA

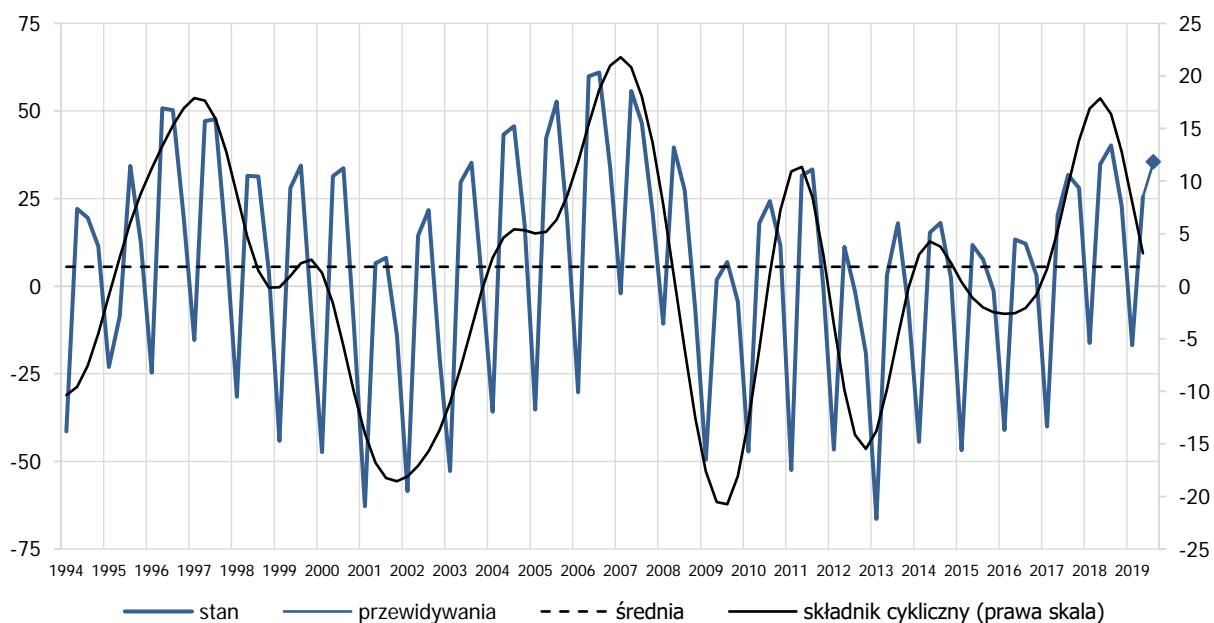

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. wzrost	43,8	51,4	32,7	13,7	38,6	48,2
2. brak zmiany	45,5	40,5	53,2	41,9	49,8	41,6
3. spadek	10,7	8,2	14,1	44,4	11,7	10,2
saldo (1.-3.)	33,1	43,2	18,6	-30,7	26,9	38,0

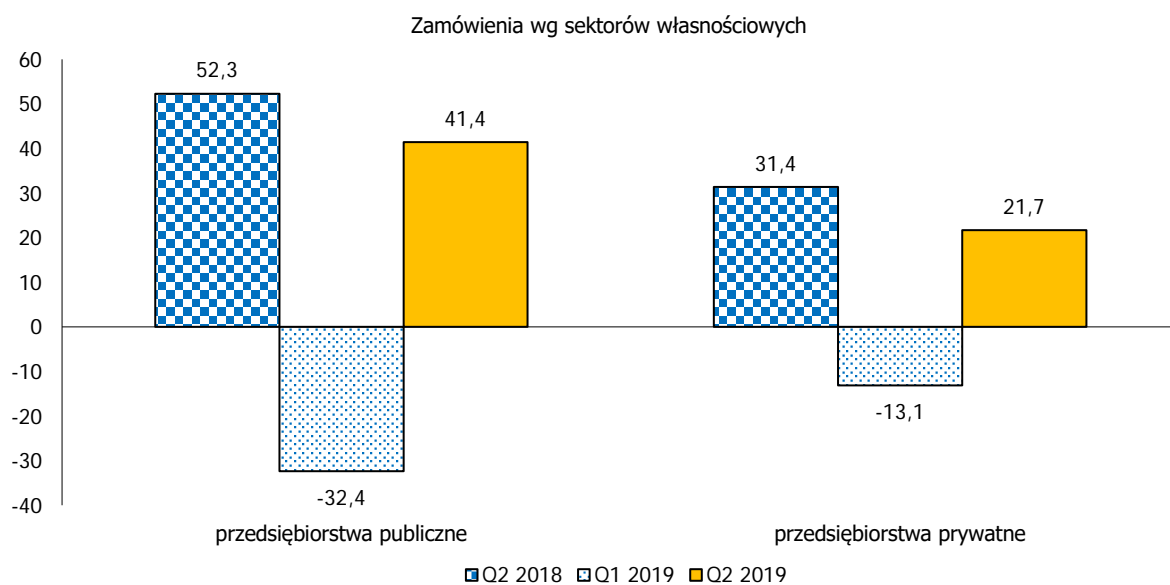

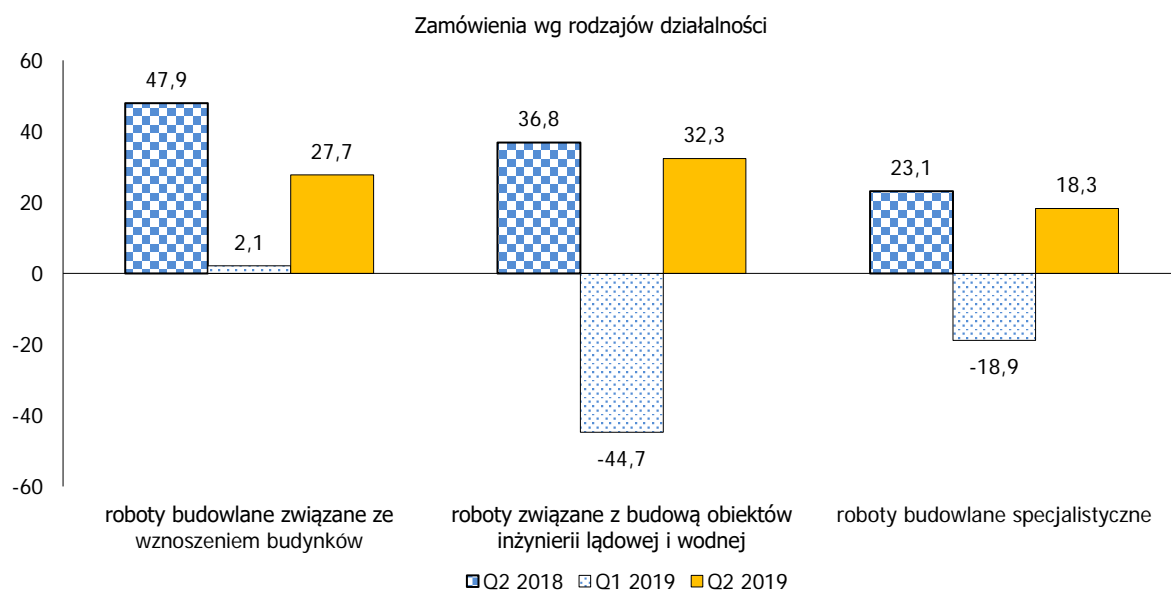
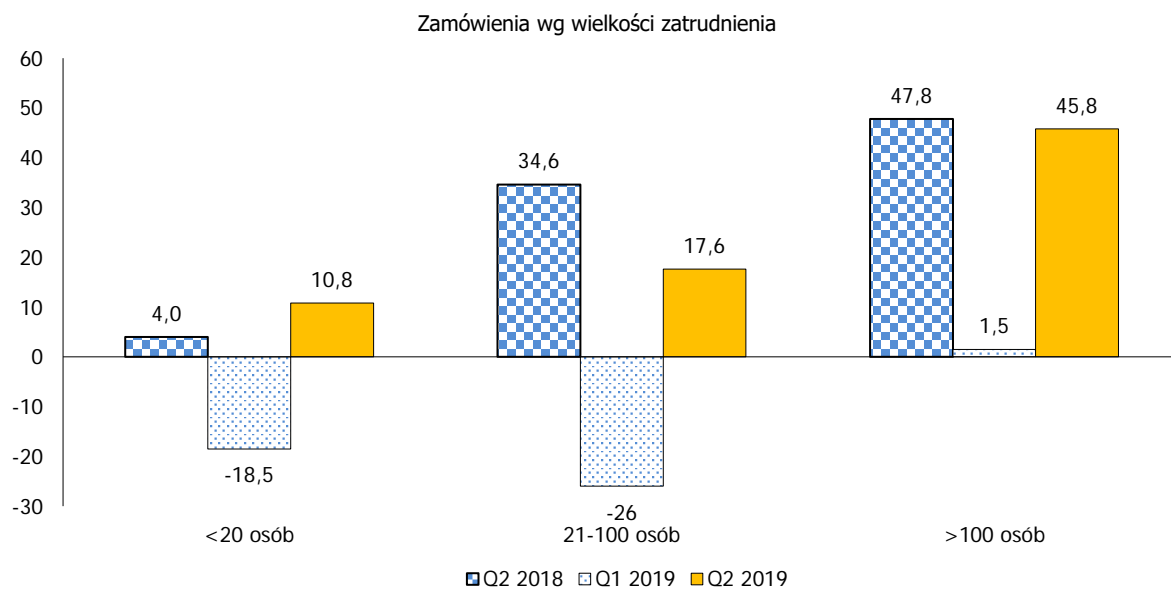

ZAMÓWIENIA OGÓŁEM

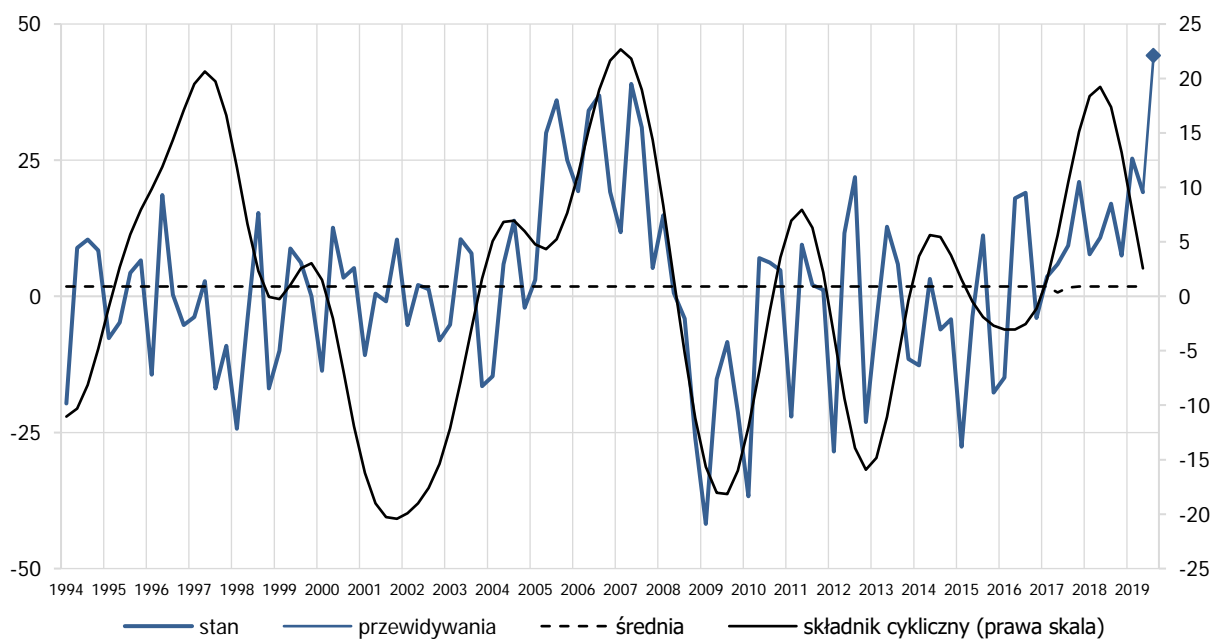

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. wzrost	43,9	46,8	46,8	16,4	38,1	45,9
2. brak zmiany	47,0	46,5	46,5	50,4	49,2	43,7
3. spadek	9,1	6,6	6,6	33,2	12,6	10,4
saldo (1.-3.)	34,8	40,2	23,0	-16,8	25,5	35,5

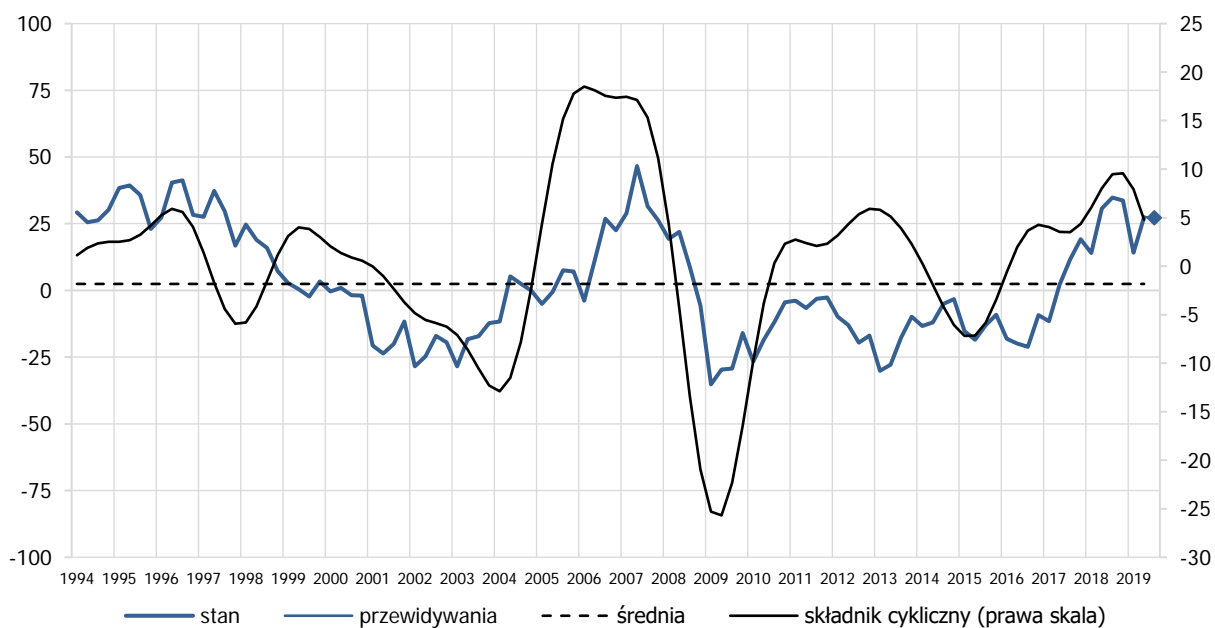

ZAMÓWIENIA EKSPORTOWE

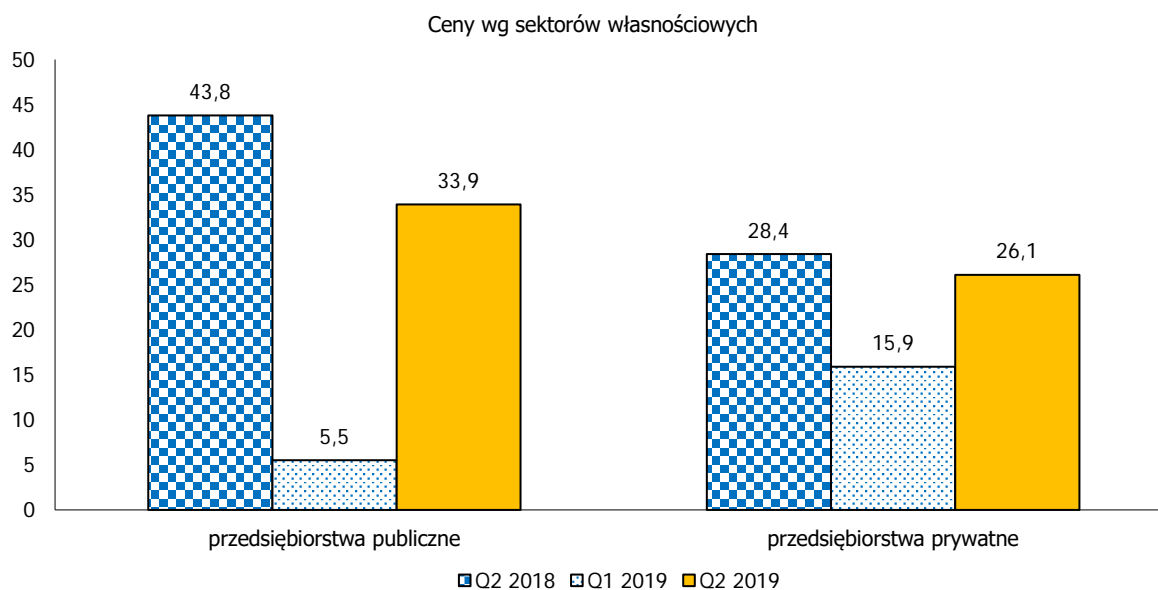

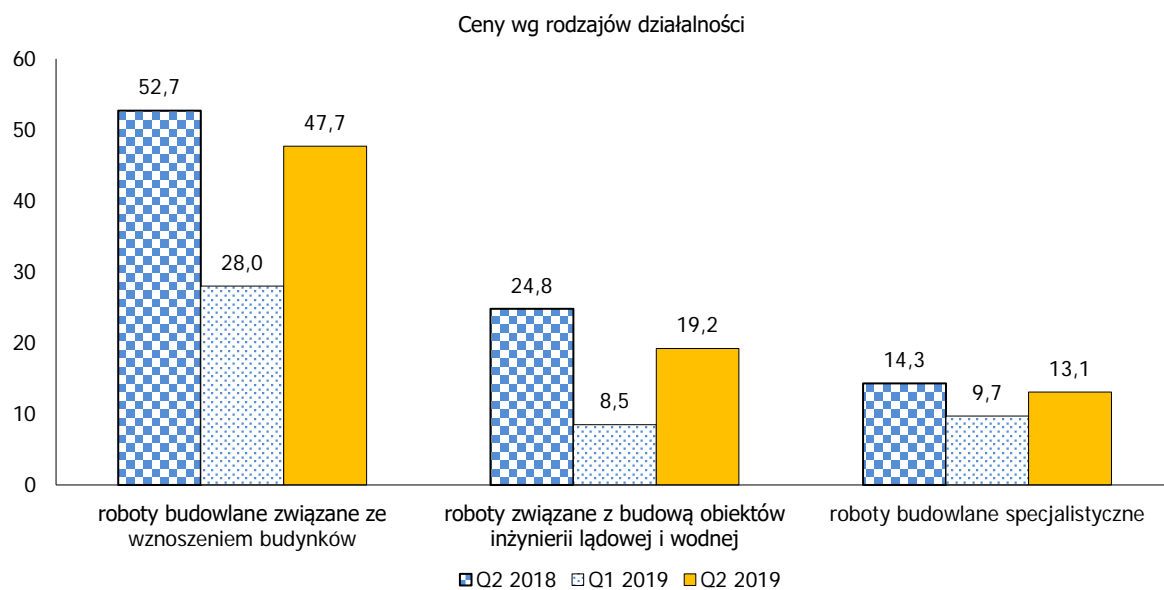
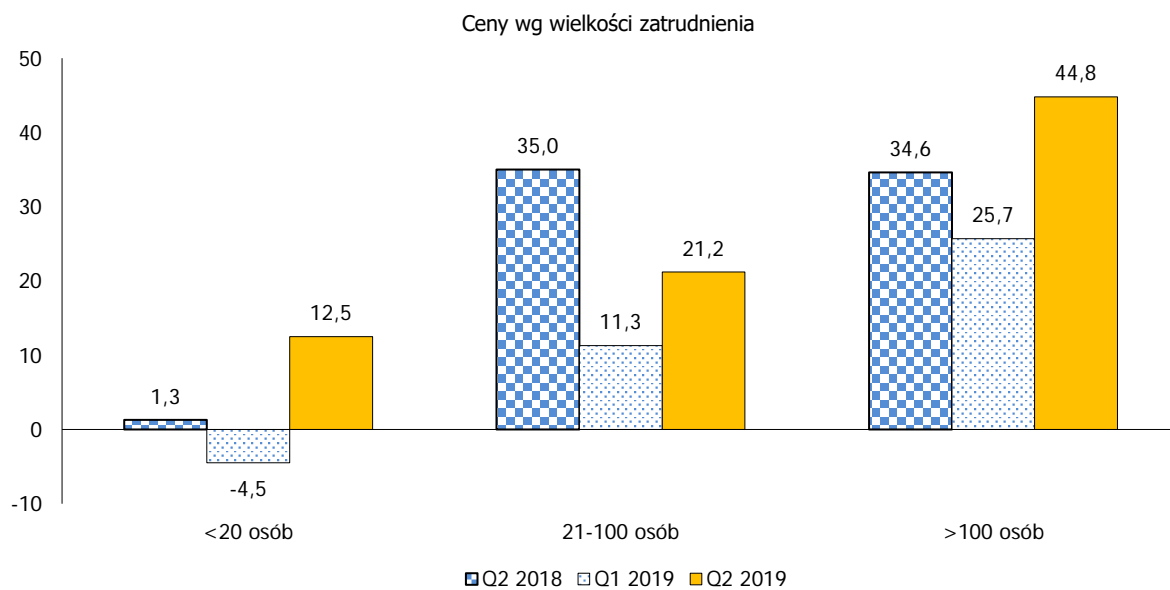
warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. wzrost	15,1	21,7	23,5	25,3	62,5	44,2
2. brak zmiany	80,6	73,6	60,5	74,7	37,5	55,8
3. spadek	4,3	4,7	16,0	0,0	0,0	0,0
saldo (1.-3.)	10,8	17,0	7,5	25,3	19,1	44,2

CENY USŁUG BUDOWLANYCH

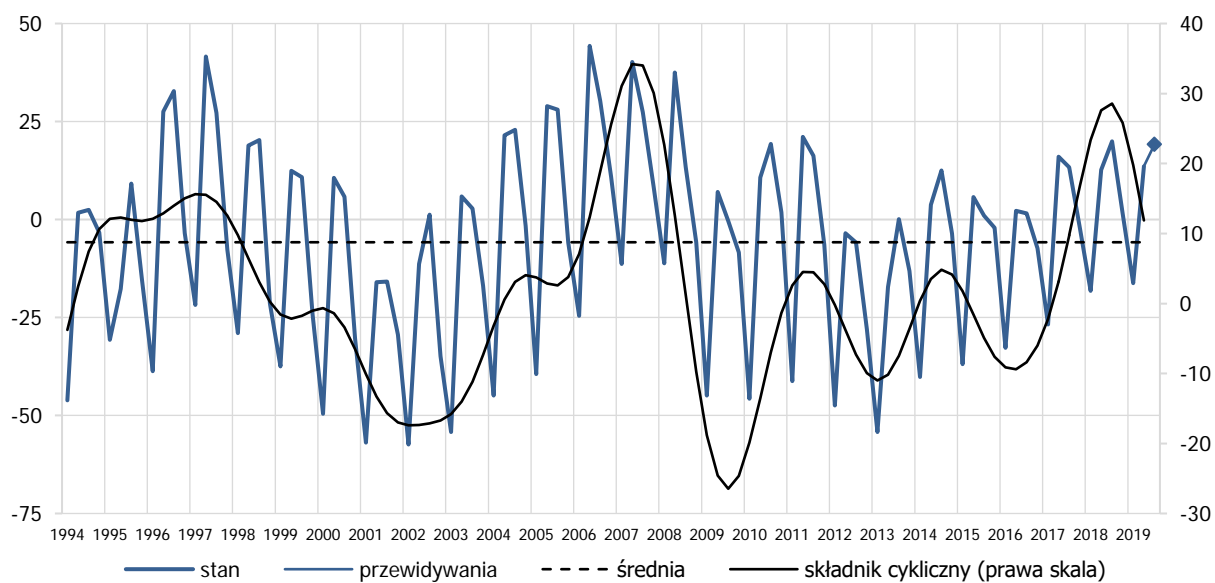

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. wzrost	33,3	37,4	35,8	23,0	32,6	33,2
2. brak zmiany	64,1	60,0	62,1	68,1	62,3	60,9
3. spadek	2,6	2,6	2,1	8,9	5,1	6,0
saldo (1.-3.)	30,7	34,8	33,7	14,1	27,5	27,2

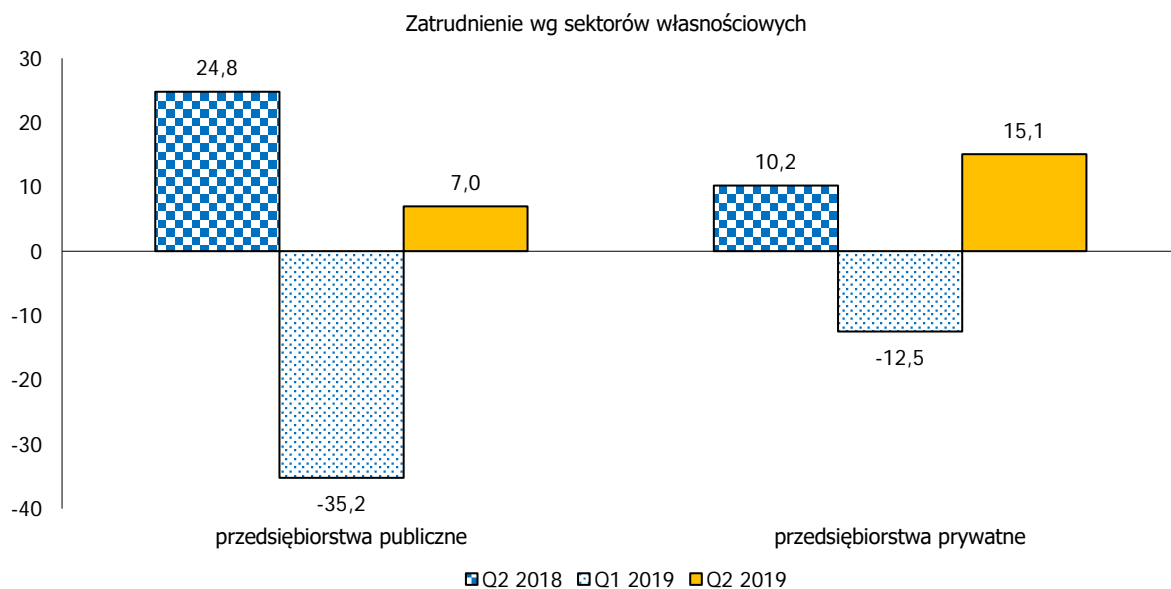

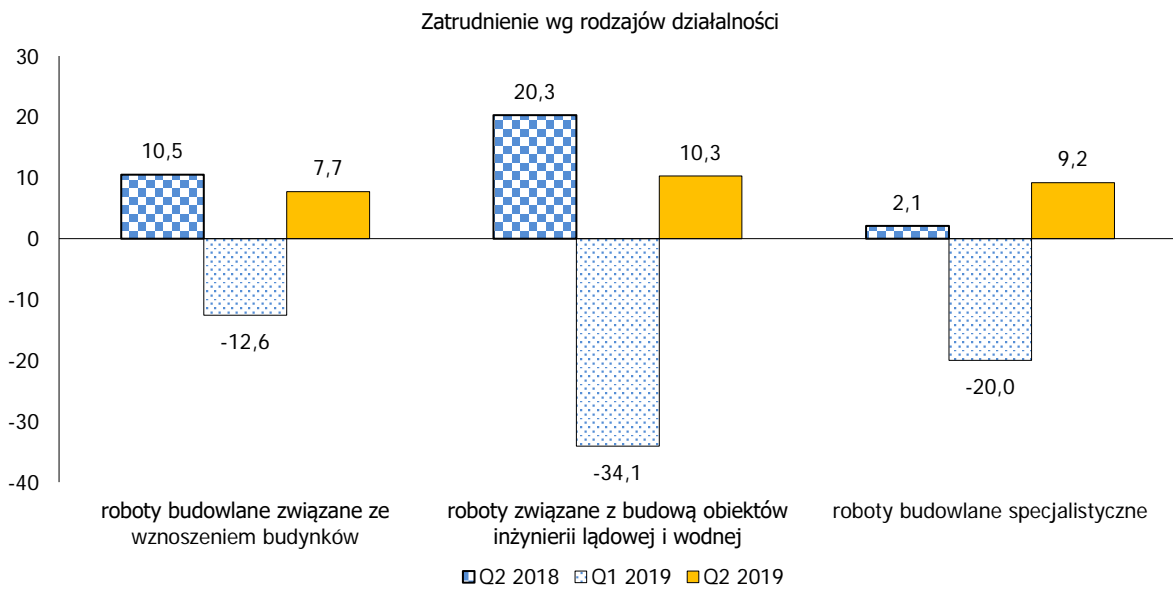
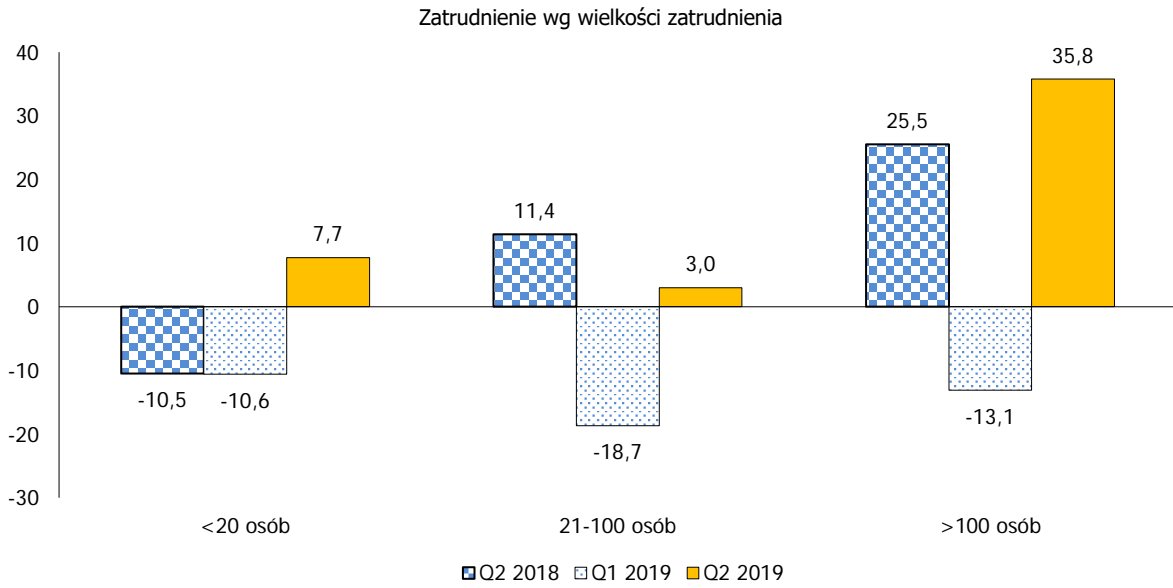

ZATRUDNIENIE

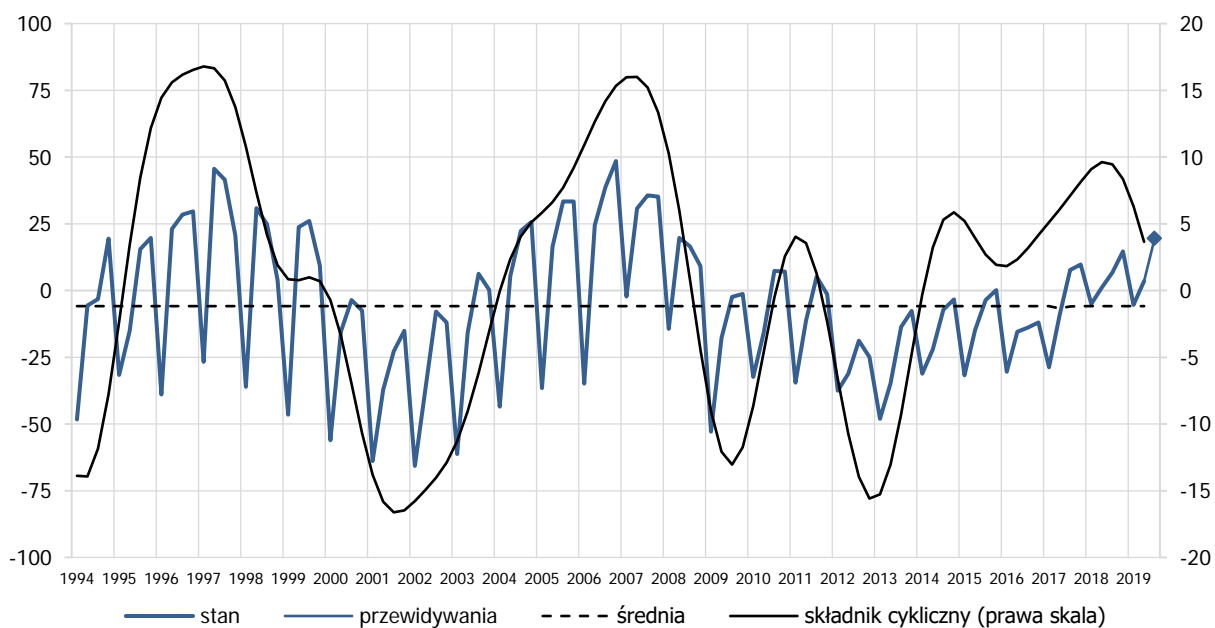

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. wzrost	26,2	30,4	15,7	11,7	27,4	24,3
2. brak zmiany	60,3	59,0	70,3	60,4	58,8	70,6
3. spadek	13,5	10,5	14,1	27,9	13,8	5,1
saldo (1.-3.)	12,7	19,9	1,6	-16,2	13,6	19,2

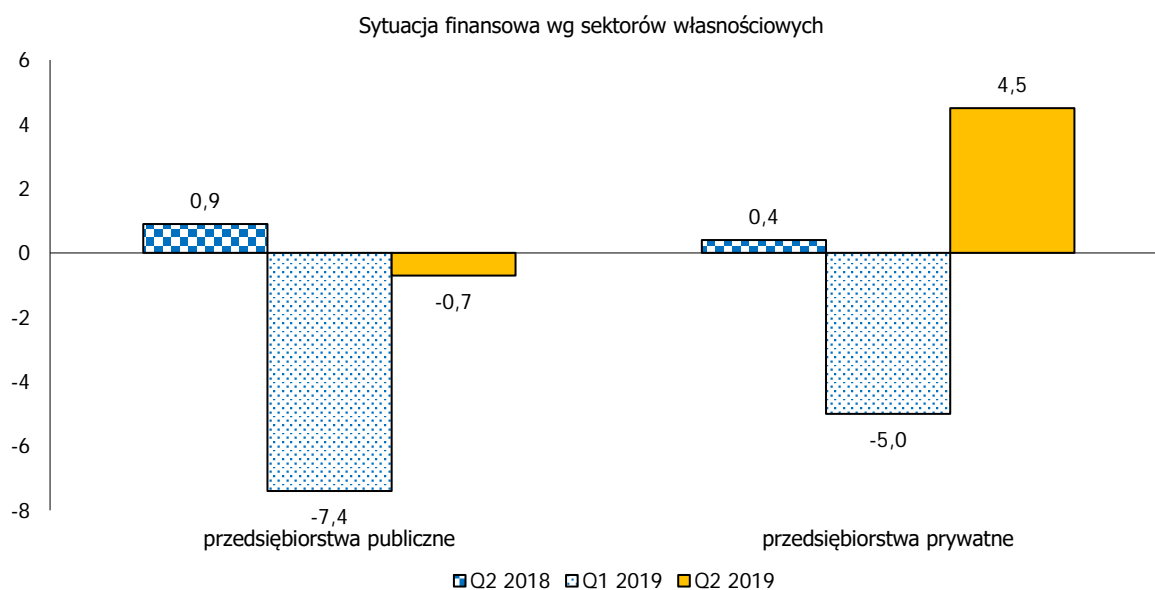

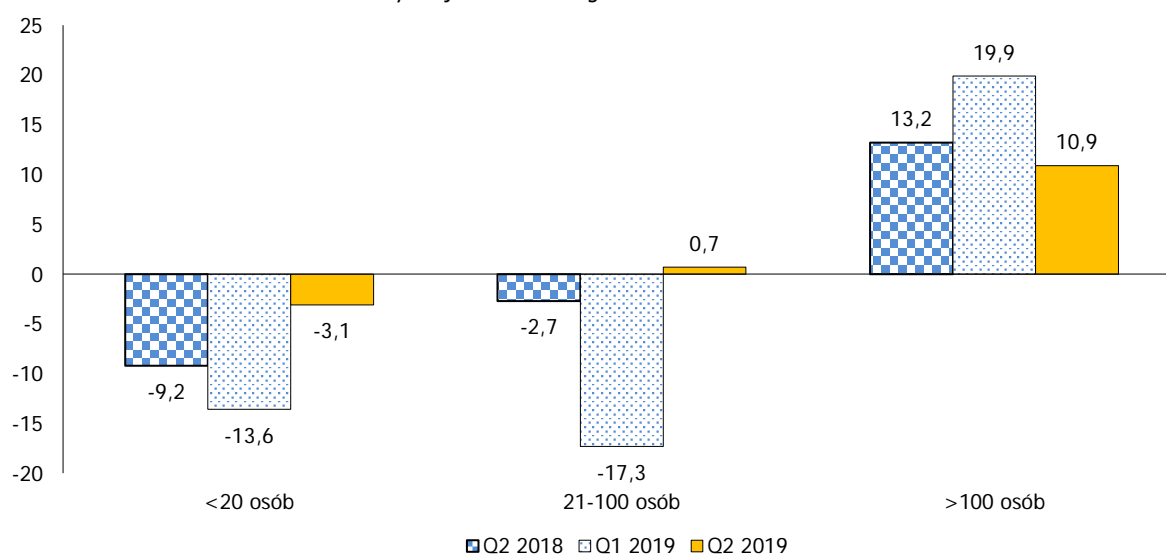
SYTUACJA FINANSOWA

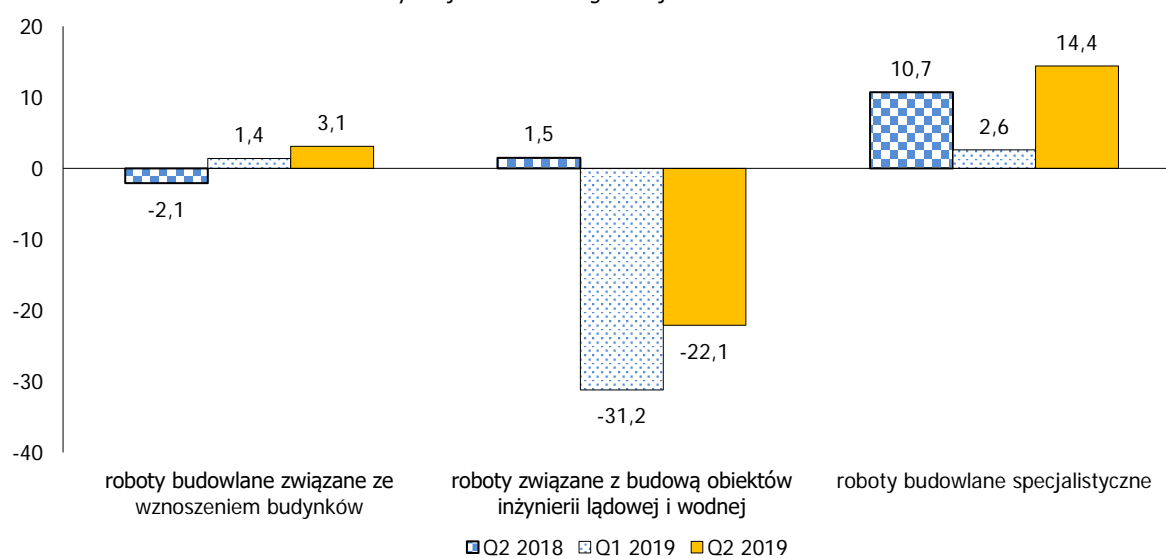
warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. poprawa	17,3	23,0	27,7	18,8	19,8	32,7
2. brak zmiany	66,5	60,7	59,3	56,9	63,8	54,1
3. pogorszenie	16,2	16,3	13,0	24,2	16,3	13,2
saldo (1.-3.)	1,1	6,7	14,7	-5,4	3,5	19,5

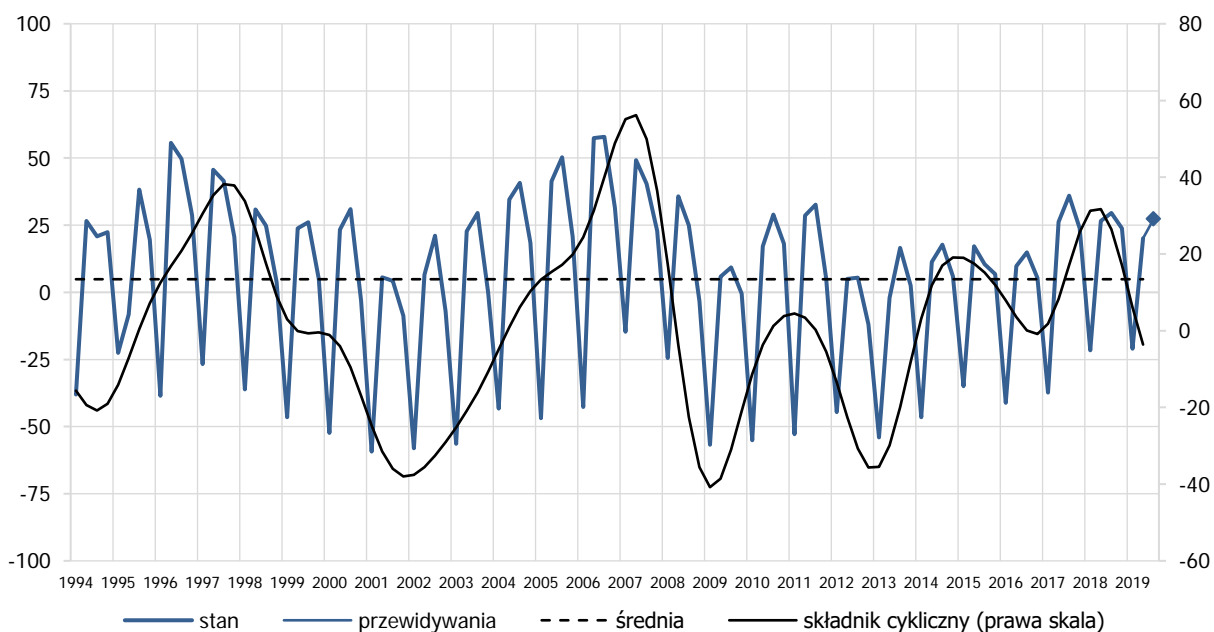
Sytuacja finansowa wg wielkości zatrudnienia

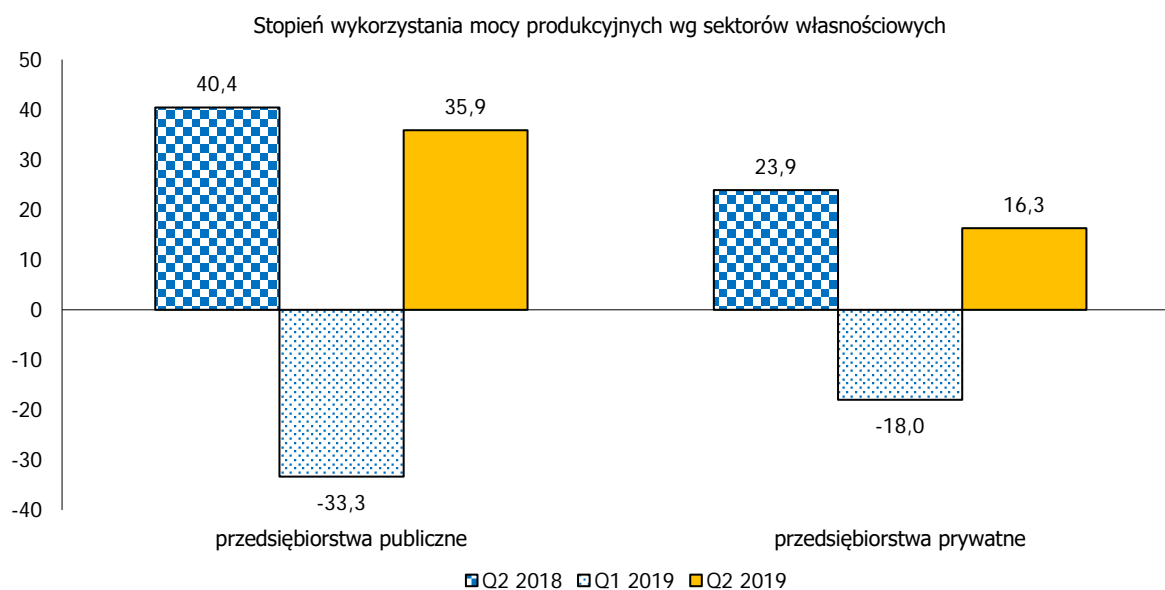
Sytuacja finansowa wg rodzajów działalności

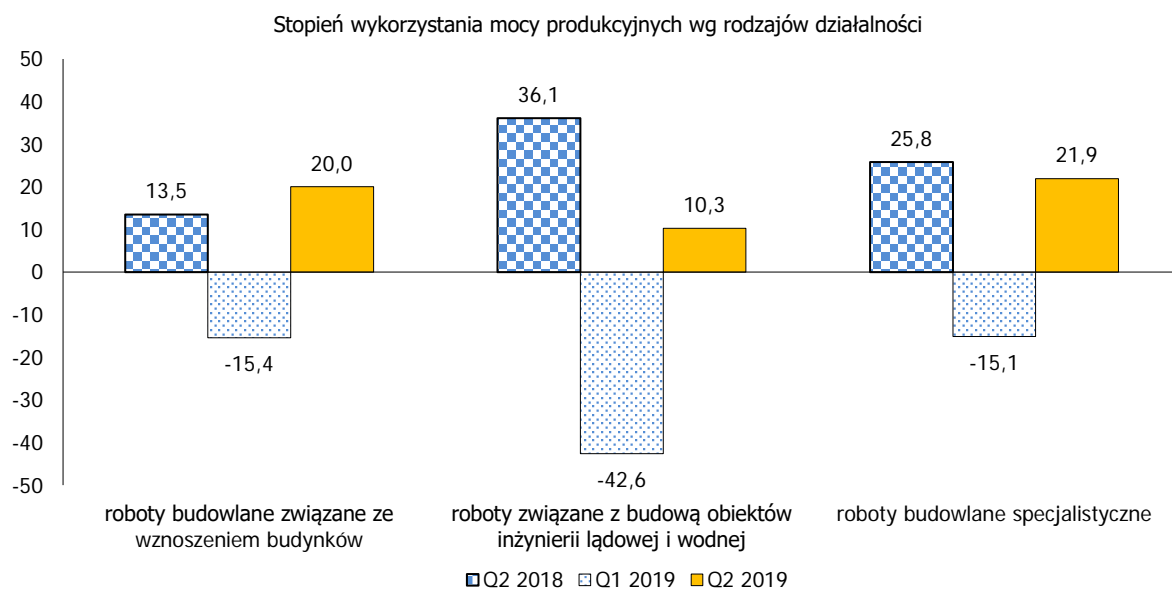
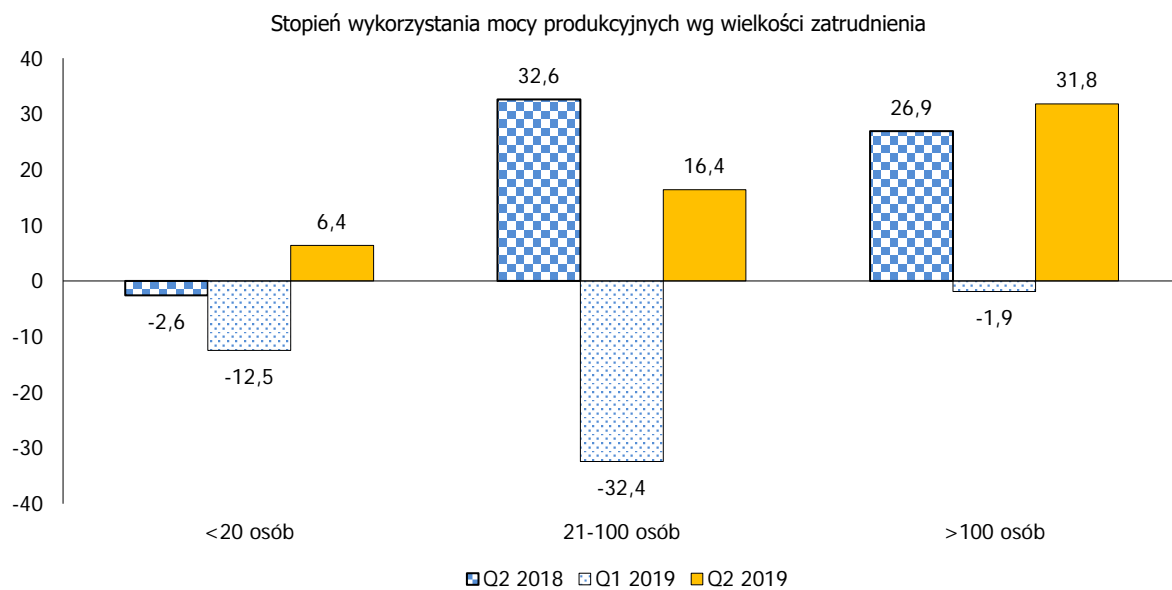

WYKORZYSTANIE MOCY PRODUKCYJNYCH

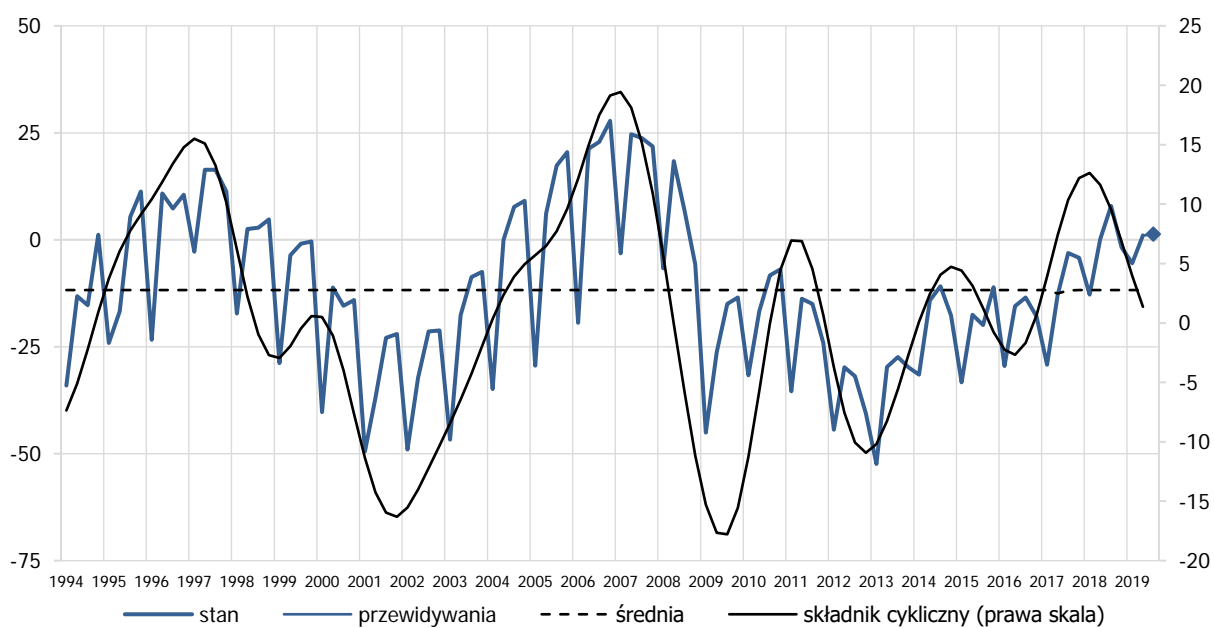

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. wzrost	32,9	35,9	31,2	7,7	30,9	33,5
2. brak zmiany	60,8	57,7	61,4	63,6	58,2	60,3
3. spadek	6,3	6,4	7,4	28,7	10,8	6,2
saldo (1.-3.)	26,6	29,5	23,8	-21,0	20,1	27,3

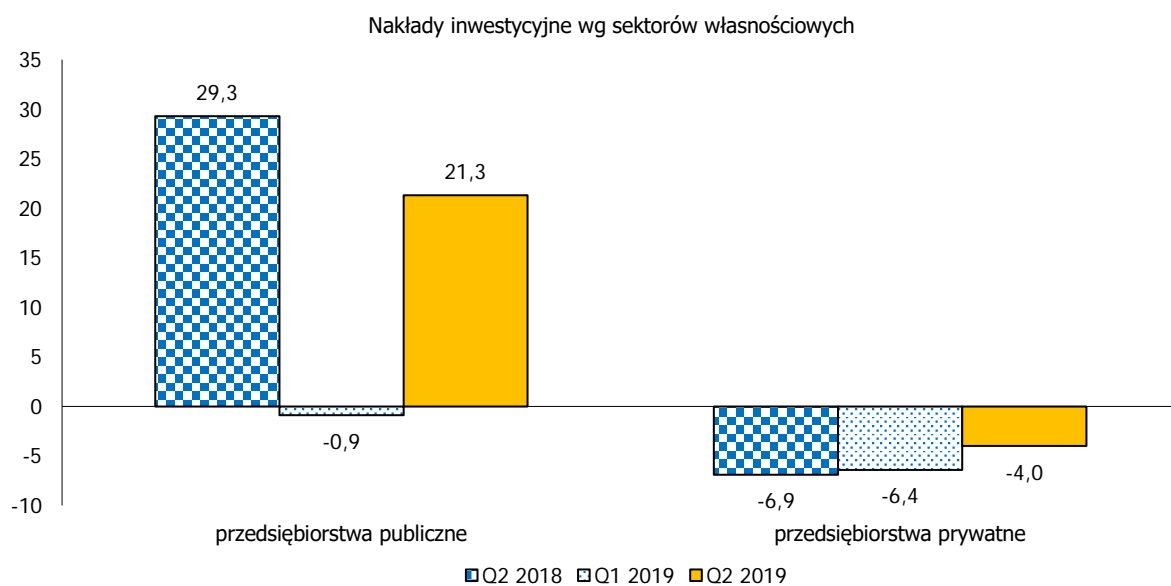

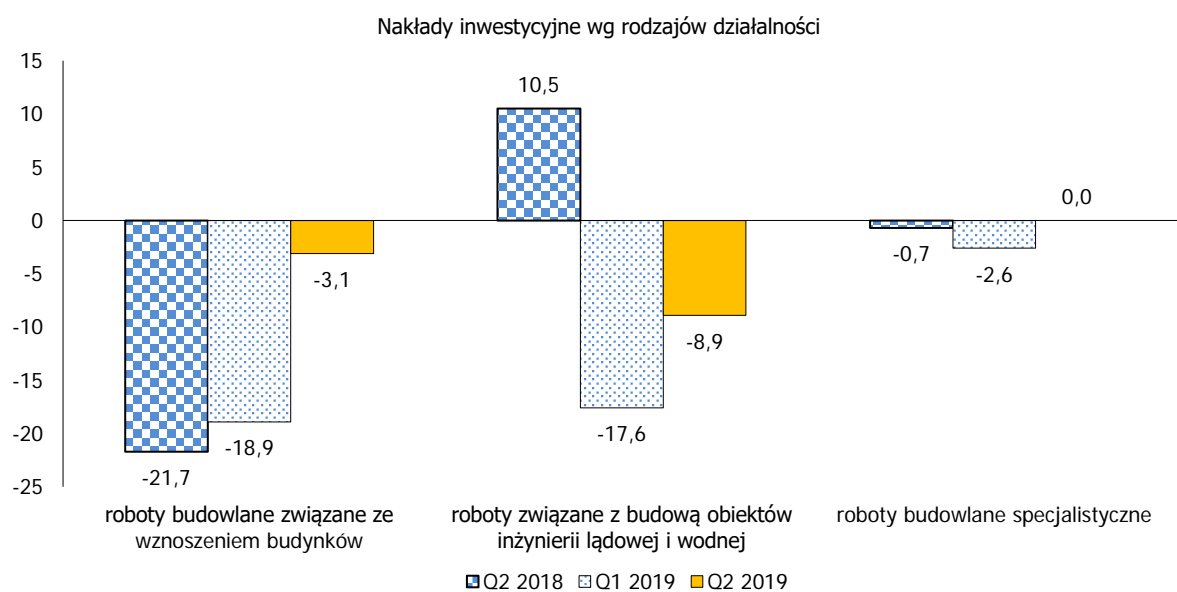
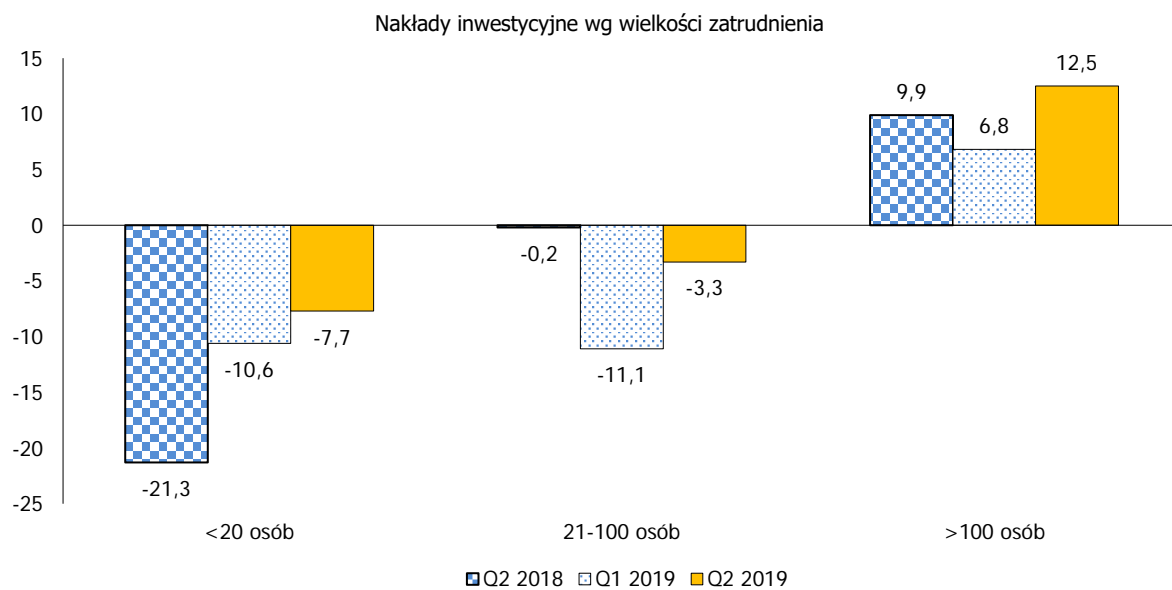

NAKŁADY INWESTYCYJNE

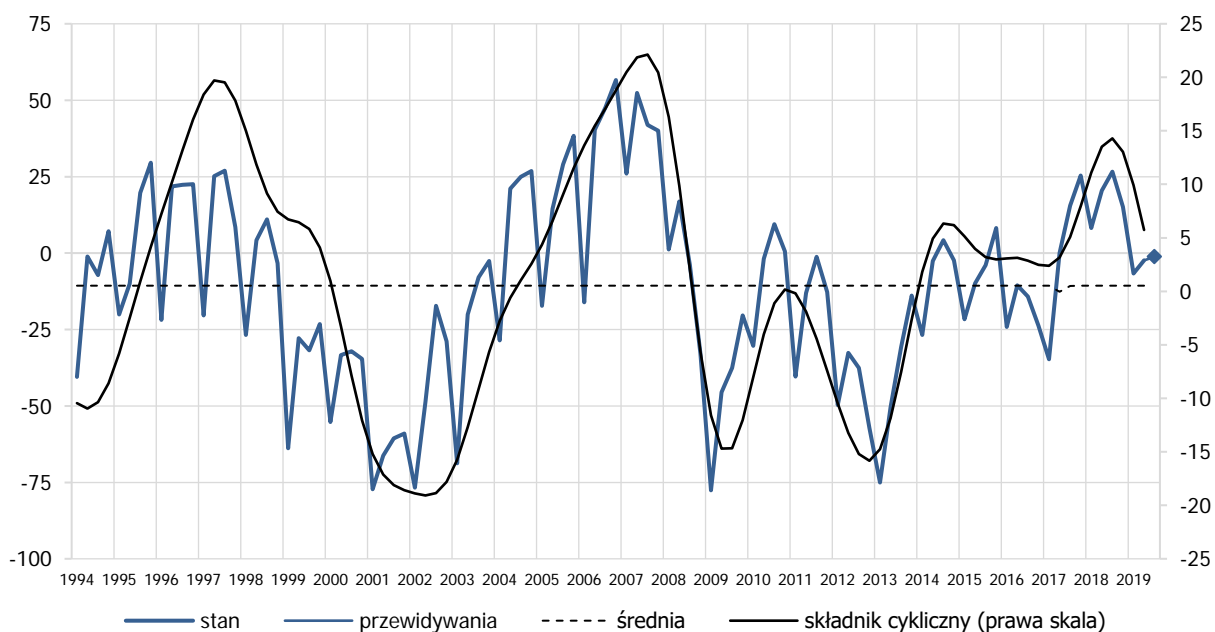

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. wzrost	18,9	24,3	18,5	17,1	18,9	16,1
2. brak zmiany	62,3	59,3	61,2	60,2	63,2	69,1
3. spadek	18,8	16,4	20,3	22,6	17,9	14,8
saldo (1.-3.)	0,1	7,9	-1,8	-5,5	1,0	1,3

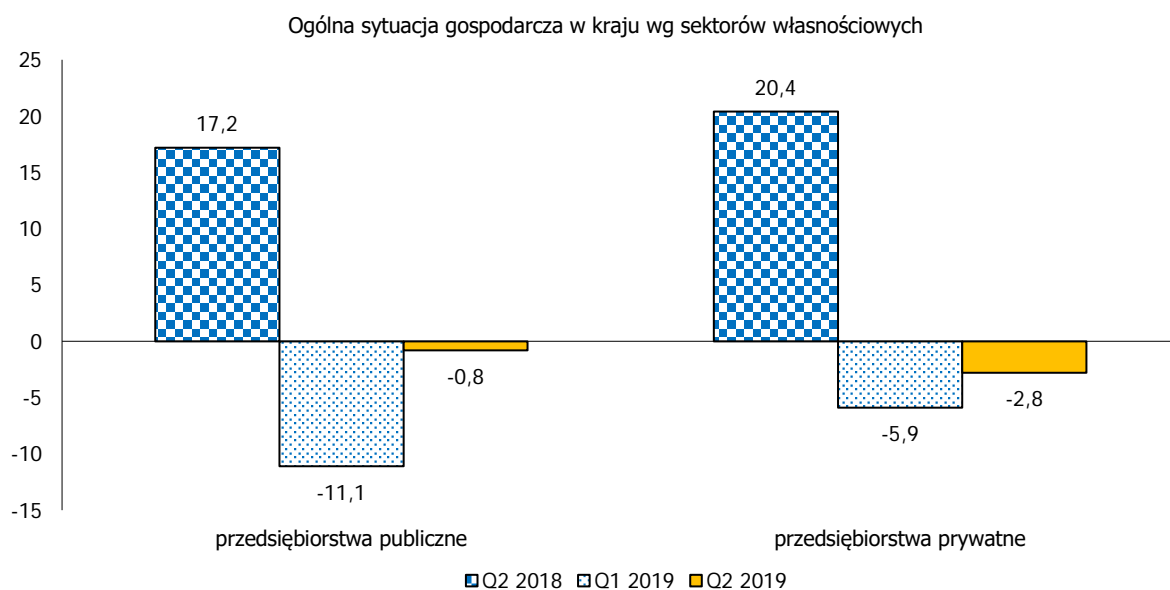

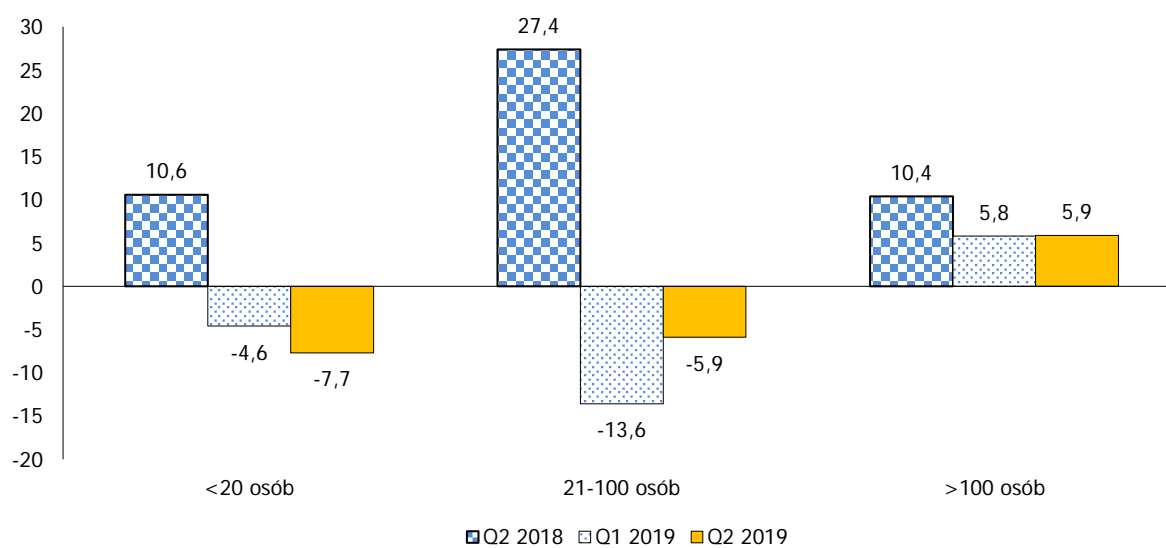
OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W KRAJU

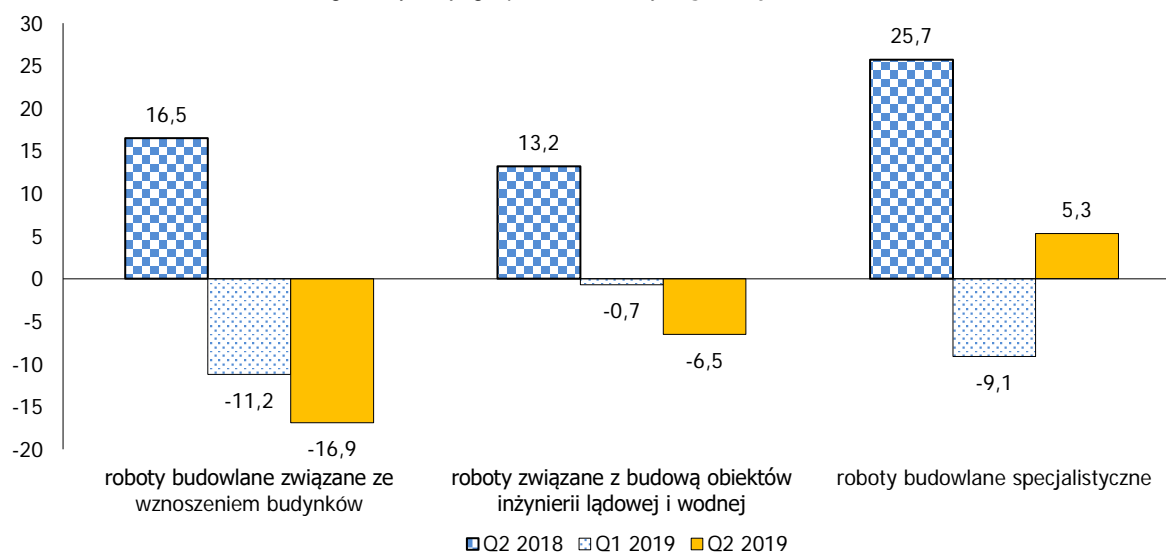
warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. poprawa	25,9	35,4	25,1	13,1	16,0	17,7
2. brak zmiany	68,6	35,4	64,9	67,1	65,6	56,0
3. pogorszenie	5,5	8,8	10,0	19,8	18,4	26,3
saldo (1.-3.)	20,4	26,6	15,1	-6,7	-2,4	-1,2

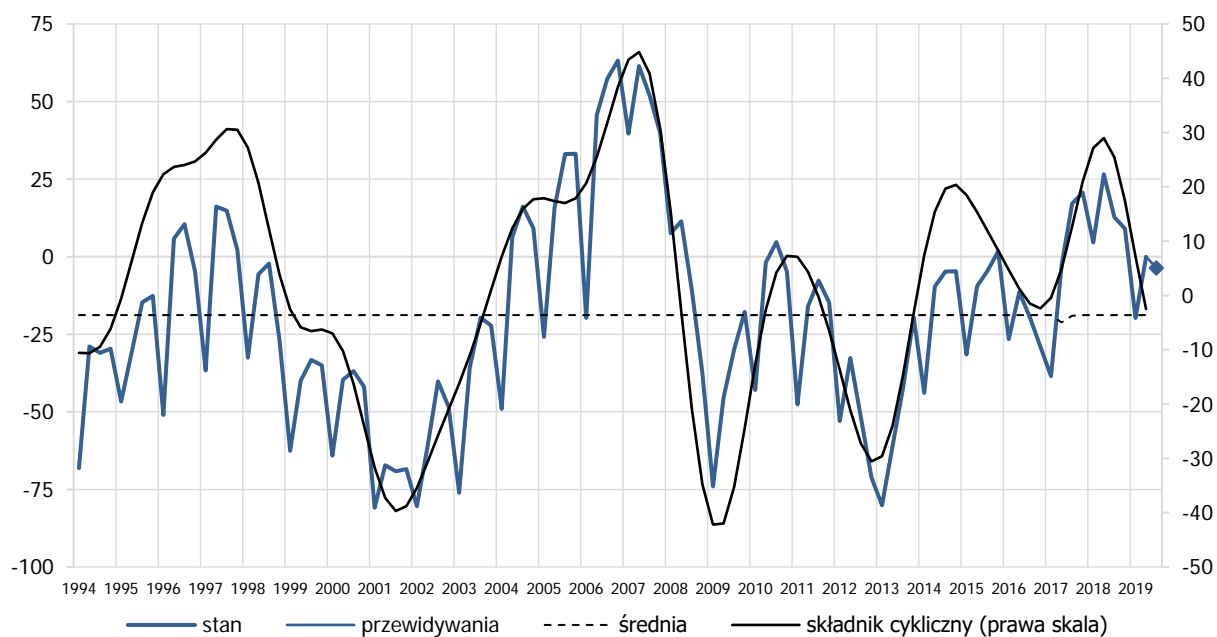
Ogólna sytuacja gospodarcza w kraju wg wielkości zatrudnienia

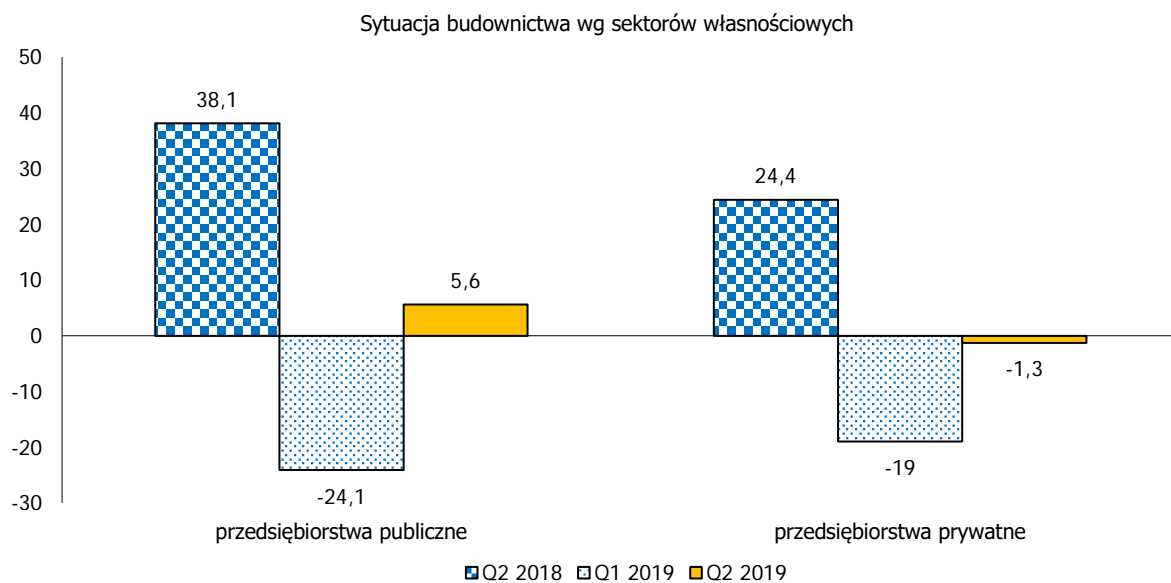
Ogólna sytuacja gospodarcza w kraju wg rodzajów działalności

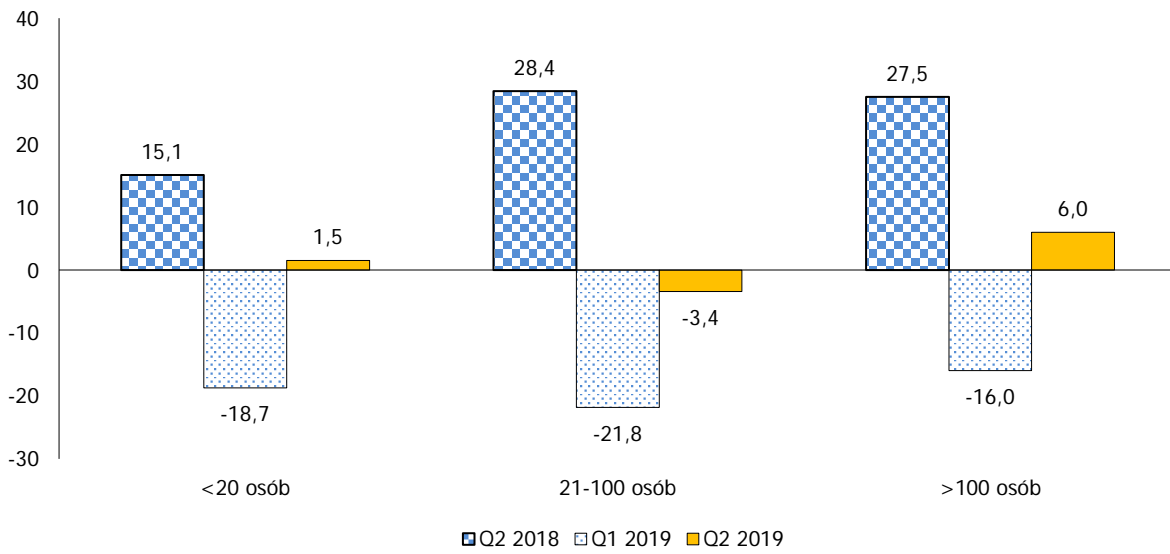
SYTUACJA BUDOWNICTWA

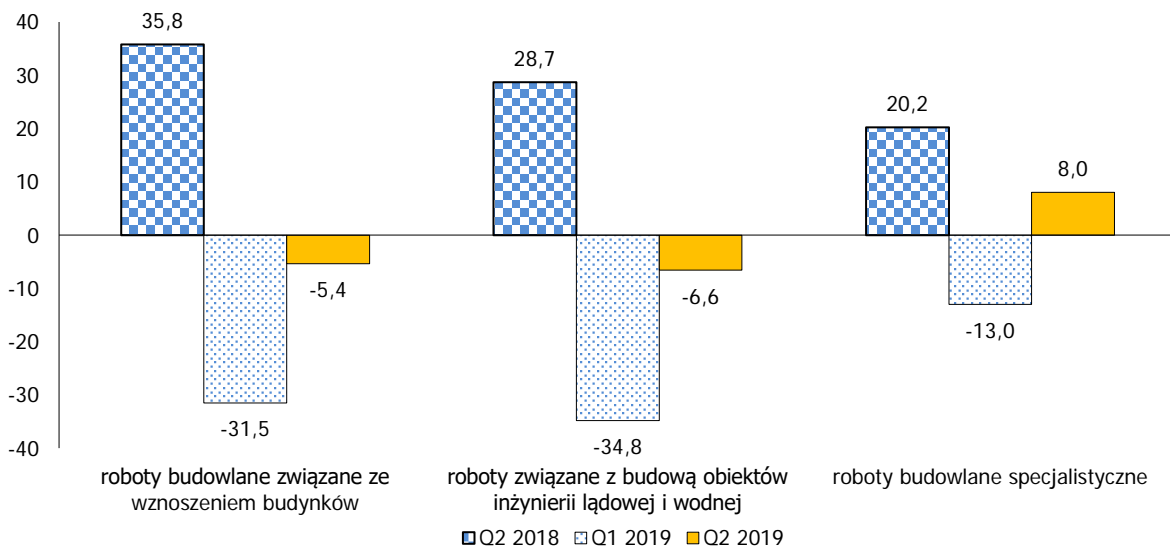
warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	przewidywania
1. poprawa	32,4	31,0	26,8	13,2	21,7	19,5
2. brak zmiany	61,8	50,7	55,3	53,8	56,7	57,3
3. pogorszenie	5,8	18,3	17,8	32,9	21,7	23,2
saldo (1.-3.)	26,6	12,7	9,0	-19,7	0,0	-3,7

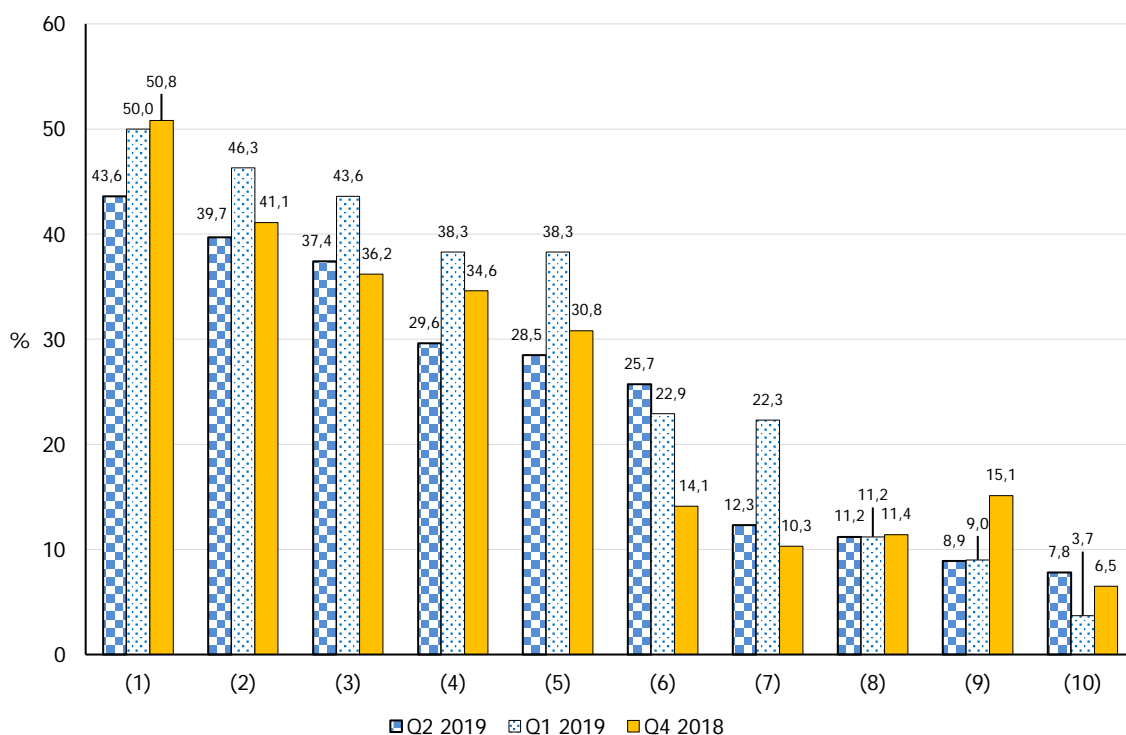
Sytuacja budownictwa wg wielkości zatrudnienia

Sytuacja budownictwa wg rodzajów działalności

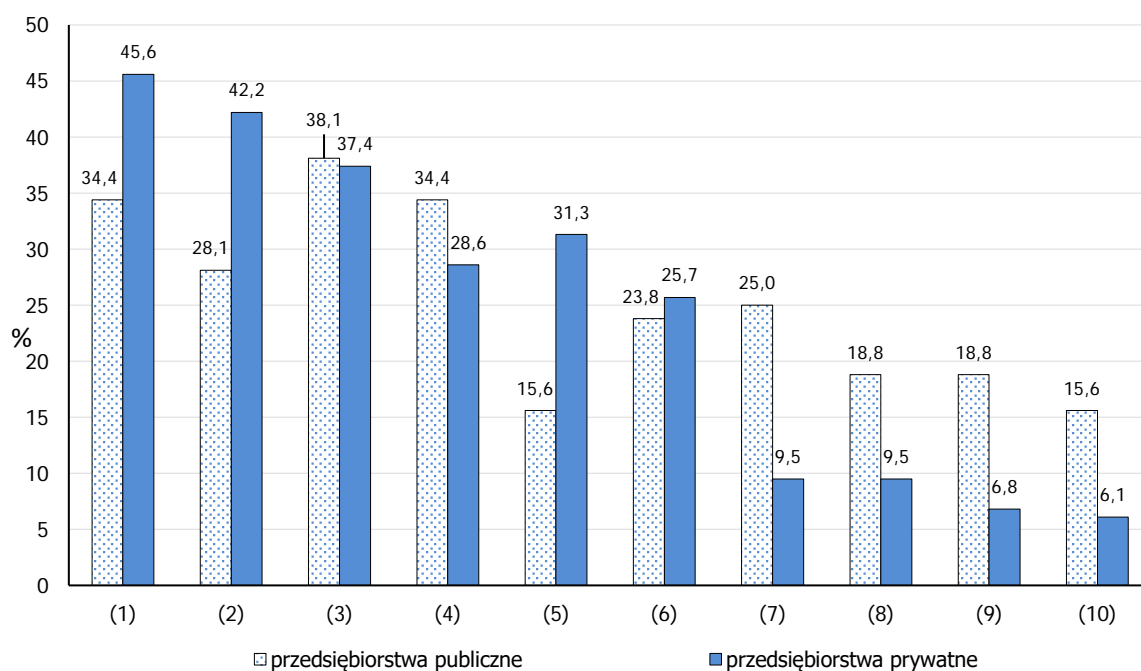

BARIERY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- (1) ceny surowców i materiałów
- (2) obciążenia podatkowe
- (3) konkurencja wewnątrz gałęzi
- (4) niestabilność przepisów prawnych
- (5) zatory płatnicze
- (6) niedostateczny popyt
- (7) niekorzystne warunki pogodowe
- (8) trudności w uzyskaniu kredytu
- (9) inne
- (10) nie ma barier

Bariery wg sektorów własnościowych

Częste lub bardzo częste trudności ze znalezieniem pracowników o wysokich kwalifikacjach

